

**UCHWAŁA NR RG - XLII / 359 / 14
RADY GMINY SITKÓWKA-NOWINY**

z dnia 21 maja 2014 r.

w sprawie uchwalenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sitkówka-Nowiny na lata 2014 – 2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013r. poz. 594 ze zmianami) w związku z art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 182 ze zmianami) Rada Gminy Sitkówka-Nowiny uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sitkówka-Nowiny na lata 2014 - 2020 stanowiącą Załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

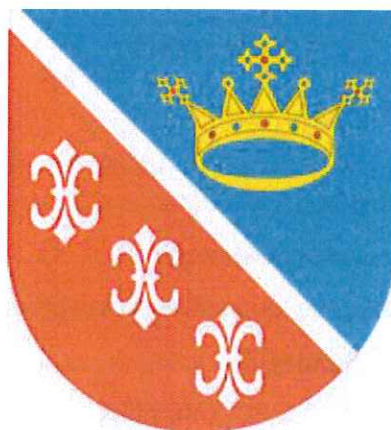
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy oraz Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Gminy

Sebastian Nowackiewicz

Załącznik nr 1
do uchwały Nr RG-XLII/359/14
Rady Gminy Sitkówka-Nowiny
z dnia 21 maja 2014 roku

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sitkówka-Nowiny na lata 2014 – 2020

INICJATYWAŁOKALNA.PL

Sitkówka-Nowiny, 2014 r.

Spis treści

Wstęp.....	3
I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA	4
1. Podstawy prawne opracowania Strategii	4
2. Zgodność z innymi dokumentami strategiczno-programowymi	4
3. Metodologia tworzenia Strategii	7
II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA	9
1. Charakterystyka zasobów społecznych Gminy Sitkówka-Nowiny	9
1.1 Demografia/trendy	9
1.2 Edukacja i wychowanie przedszkolne.....	10
1.3 Rynek pracy.....	12
1.4 Pomoc społeczna	14
1.5 Mieszkalnictwo i infrastruktura.....	18
1.6 Opieka zdrowotna	19
1.7 Bezpieczeństwo publiczne	20
1.8 Kultura.....	20
1.9 Sektor pozarządowy	21
2. Identyfikacja podstawowych problemów społecznych w Gminie Sitkówka-Nowiny	22
3. Inwentaryzacja zasobów Gminy Sitkówka-Nowiny w obszarze polityki społecznej - Analiza SWOT	29
III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA	32
1. Wizja, misja, cele strategiczne i operacyjne	32
2. Planowane zadania i źródła ich finansowania	34
3. System wdrażania	43
4. Sposoby monitorowania, ewaluacji i komunikacji społecznej	44
Zakończenie	46
Spis tabel	47
Spis wykresów.....	47

Wstęp

Samorządy lokalne funkcjonujące w warunkach gospodarki rynkowej, cechującej się dużą dynamiką zmian i niepewnością co do ich kierunków, muszą posiadać zdolność do wczesnego rozpoznawania zagrożeń oraz dostrzegania pojawiających się szans wynikających z ich endogenicznych zasobów jak i otoczenia zewnętrznego. W takich warunkach szczególnego znaczenia nabiera zarządzanie strategiczne, które jest oparte na przygotowywaniu, wdrażaniu, monitorowaniu i ewaluacji planów strategicznych, a tym samym umożliwia dostosowanie się jednostek terytorialnych do zachodzących zmian i aktualnych warunków funkcjonowania. Na poziomie zarządzania gminnego, w zakresie polityki społecznej, podstawową rolę wśród tego typu dokumentów pełni *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych*. Określa wizję rozwoju społecznego gminy, misję polityki lokalnej oraz wyznacza cele strategiczne, operacyjne i zadania, których wdrożenie wpływa na rozwiązywanie wielu kluczowych problemów społecznych i przeciwdziałanie ich niepożądanym skutkom odczuwanym przez całą lokalną społeczność. Dokument stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorców zaprojektowanych interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są wykluczeni społecznie oraz zagrożeni marginalizacją, a w konsekwencji doprowadzić do integracji społecznej na danym obszarze.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sitkówka-Nowiny na lata 2014-2020 składa się z trzech zasadniczych części, a mianowicie:

- 1) *części wprowadzającej* – zawierającej ogólne informacje dotyczące organizacji procesu konstruowania strategii oraz uwarunkowań zewnętrznych (prawnych i strategiczno-programowych) dokumentu.
- 2) *diagnostyczno-analitycznej* – obejmującej charakterystykę problemów społecznych i zasobów warunkujących jakość życia mieszkańców oraz dokonaną na ich podstawie analizę SWOT.
- 3) *programowej* – w której przedstawione zostały najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy na lata 2014-2020, a także system ich wdrażania, monitoringu, ewaluacji i komunikacji społecznej.

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

1. Podstawy prawne opracowania Strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie.

Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 16 b i art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182), które w ramach zadań własnych gminy przewidują „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Ustawodawca określił również, iż dokument ten powinien zawierać, w szczególności: „diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią oraz określenie celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych, a także wskaźników realizacji działań”.

Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę również innych aktów prawnych z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia, czy budownictwa socjalnego, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zidentyfikowanych problemów społecznych.

2. Zgodność z innymi dokumentami strategiczno-programowymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych odnosi się nie tylko do rzeczywistych wyzwań mieszkańców w sferze społecznej, ale także uwzględnia kontekst innych dokumentów strategicznych regulujących działania w przedmiotowym obszarze na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym oraz europejskim. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych oraz pobudzania aktywności grup zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Lp.	Nazwa dokumentu	Nawiązanie Strategii do zapisów dokumentu
POZIOM EUROPEJSKI		
1.	Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu	Strategia wpisuje się w jeden z trzech powiązanych priorytetów: Priorytet III. <i>Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu</i> – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną. Ponadto, wpływa na osiągnięcie kilku nadrzędnych celów Unii Europejskiej do 2020 roku: 1) zwiększenie stopy zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata z obecnych 69% do co najmniej 75%, 2) ograniczenie liczby osób przedwcześnie kończących naukę szkolną do 10% z obecnych 15% oraz zwiększenie odsetka osób w wieku 30-34 lata posiadających wyższe wykształcenie z 31% do co najmniej 40%, 3) ograniczenie liczby Europejczyków żyjących poniżej krajowej granicy ubóstwa o 25% poprzez wydobycie z ubóstwa 20 mln osób.
POZIOM KRAJOWY		
2.	Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	Strategia wpisuje się w trzy obszary strategiczne, którym podporządkowane są cele strategiczne oraz kierunki interwencji: Obszar <i>Konkurencyjności i innowacyjności gospodarki</i>: Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna: Cel 3 - Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki; Kapitał Ludzki: Cel 6 - Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”; Obszar <i>Równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski</i>: Rozwój regionalny: Cel 8 - Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych; Obszar <i>Efektywności i sprawności państwa</i>: Kapitał społeczny: Cel 11 – Wzrost społecznego kapitału rozwoju.
3.	Strategia Rozwoju Kraju 2020	Strategia jest zbieżna z następującymi obszarami i celami: Obszar strategiczny: <i>Sprawne i efektywne państwo</i>, cel 3: Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli, kierunek interwencji: rozwój kapitału społecznego. Obszar strategiczny: <i>Konkurencyjna gospodarka</i>, cel 4: Rozwój kapitału ludzkiego, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności zawodowej oraz poprawa jakości kapitału ludzkiego. Obszar strategiczny: <i>Spójność społeczna i terytorialna</i>, cel 1: Integracja społeczna, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych.
4.	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020	Dokument jest zbieżny z celem głównym oraz następującymi celami szczegółowymi: Cel główny: Rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób, tak aby mogły one w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia. Cel szczegółowy 1: Wzrost zatrudnienia. Cel szczegółowy 2: Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych. Cel szczegółowy 3: Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Cel szczegółowy 4: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej. Cel szczegółowy 5: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli.

5.	Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020	Dokument wpisuje się w następujące cele: Cel główny. Wzmocnienie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno-gospodarczym Polski. Cel szczegółowy 1. Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji. Cel szczegółowy 2. Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne. Cel szczegółowy 3. Usprawnienie procesów komunikacji społecznej oraz wymiany wiedzy. Cel szczegółowy 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego.
6.	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie	Strategia wykazuje komplementarność do: Cel główny: Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym Cel 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”).
7.	Strategie sektorowe dotyczące problemów społecznych	Dokument jest uzupełnieniem na poziomie lokalnym zapisów: 1) Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020, 2) Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomani na lata 2011-2016, 3) Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015, 4) Narodowego Programu Zdrowia na lata 2007-2015, 5) Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011-2015, 6) Rządowego Programu Ograniczania Przestępczości i Aspołecznych Zachowań „Razem Bezpieczniej” 2007-2015.
8.	Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020	Dokument służy osiągnięciu celu głównego i strategicznych kierunków działań dla Polski Wschodniej: <i>Zasoby pracy i jakość kapitału ludzkiego</i> - Przeciwdziałanie wykluczeniu na makroregionalnym rynku pracy, Wzmocnienie potencjału nowoczesnych kadr dla gospodarki opartej na wiedzy.
POZIOM REGIONALNY		
9.	Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020	Strategia wpisuje się w misję oraz następujące cele strategiczne: Misja: Pragmatyczne dążenie do najpełniejszego i innowacyjnego wykorzystania przewag i szans, odwrócenia niekorzystnych tendencji demograficznych oraz podniesienia jakości życia mieszkańców przy jednoczesnej dbałości o stan środowiska. Cel strategiczny 1. <i>Koncentracja na poprawie Infrastruktury regionalnej.</i> 1.2 Poprawa infrastruktury społecznej i usług publicznych, czyli wzrost kapitału społecznego, wsparcie zatrudnienia i wyższa jakość życia w Regionie. Cel strategiczny 3. <i>Koncentracja na budowie kapitału ludzkiego i bazy dla innowacyjnej gospodarki Regionu.</i> 3.1 Sprzyjanie kumulowaniu kapitału ludzkiego, czyli zdrowi, kreatywni i wykształceni ludzie jako podstawa myślenia o pomyślnej przyszłości.

POZIOM LOKALNY		
10.	Strategia Rozwoju Powiatu Kieleckiego do 2020 roku	Strategia jest zbieżna z następującym celem i jego priorytetami: Cel strategiczny I - <i>Rozwój zasobów ludzkich i instytucjonalnych</i> . Priorytet 1 - Rozwój edukacji i dostosowanie oferty edukacyjnej do wymogów rynku pracy. Priorytet 2 - Przeciwdziałanie bezrobociu, aktywizacja rynku pracy i wzrost kompetencji zawodowych mieszkańców powiatu. Priorytet 4 - Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego. Priorytet 6 - Zintegrowana polityka społeczna. Priorytet 7 - Rozwijanie aktywnych form integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.
11.	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Kieleckim na lata 2011-2016	Dokument jest spójny z zapisami: Obszar priorytetowy „ <i>Pomoc Społeczna</i> ” - Cel Strategiczny: Podnoszenie poziomu usług i poszerzanie oferty pomocy społecznej, Cel operacyjny: Zorganizowanie efektywnego systemu wsparcia nad rodziną i dzieckiem Obszar priorytetowy „ <i>Aktywna integracja osób niepełnosprawnych</i> ” - Cel strategiczny: Rehabilitacja społeczna, zdrowotna, zawodowa i edukacyjna osób niepełnosprawnych, Cel operacyjny: Usuwanie barier utrudniających osobom niepełnosprawnym integrację społeczną i zawodową.
12.	Strategia Rozwoju Gminy Sitkówka-Nowiny do 2015 r.	Strategia wykazuje komplementarność z następującymi zapisami: Cel strategiczny IV. Rozwój lokalnych zasobów ludzkich oraz wspieranie sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Cel strategiczny VI. Wspieranie rozwoju edukacji, kultury fizycznej i sportu.

3. Metodologia tworzenia Strategii

Niniejsza Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sitkówka-Nowiny została opracowana z wykorzystaniem modelu ekspercko-partycypacyjnego, polegającego na możliwie szerokim udziale władz i społeczności lokalnej w pracach nad strategią, przy jednoczesnym zaangażowaniu ekspertów zewnętrznych, odpowiadających między innymi za zorganizowanie procesu konsultacji społecznych oraz przygotowanie końcowej wersji dokumentu. Metodologia prac nad Strategią obejmowała następujące etapy:

1. Powołanie Zarządzeniem Nr WG.8110.35.2014 Wójta Gminy Sitkówka-Nowiny z dnia 03.04.2014 r. Zespołu ds. wdrożenia i monitorowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sitkówka-Nowiny na lata 2014-2020, składającego się z 9 przedstawicieli lokalnej społeczności, któremu przewodniczy Koordynator Prac - Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.
2. Spotkanie Zespołu ds. Strategii RPS w celu opracowania harmonogramu prac nad dokumentem oraz warsztaty diagnozujące sferę społeczną i konstruujące założenia Strategii.

3. Zebranie informacji o sytuacji społecznej w gminie (pozyskanie danych statystycznych i rejestrowych, reprezentatywne badania ankietowe wśród lokalnej społeczności oraz wstępna analiza zebranych danych).
4. Warsztaty dla pracowników GOPS-u – diagnoza sytuacji społecznej w gminie i analiza problemów społecznych oraz posiadanych zasobów; formułowanie założeń Strategii RPS; budowanie koncepcji projektów.
5. Opracowanie i zredagowanie projektu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych zgodnie z wypracowanymi ustaleniami przez ekspertów zewnętrznych.
6. Spotkanie Koordynatora Prac z Komisją Rady Gminy ds. zdrowia, kultury i bezpieczeństwa – prezentacja projektu dokumentu i konsultacje jego zapisów.
7. Spotkanie Zespołu ds. Strategii RPS – prezentacja projektu dokumentu i konsultacje jego zapisów.
8. Opracowanie ostatecznej wersji projektu Strategii poprzez wprowadzenie ustalonych zmian i korekt przez firmę zewnętrzną.
9. Uchwalenie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sitkówka-Nowiny przez Radę Gminy.

Dokument powstał w wyniku prac zespołu złożonego z przedstawicieli pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, liderów społeczności lokalnej reprezentujących różne instytucje działające w sferze społecznej i doradców zewnętrznych. Do zadań Zespołu ds. Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych należy w szczególności:

- 1) promocja procesu opracowywania Strategii wśród mieszkańców,
- 2) zebranie danych niezbędnych do diagnozy sytuacji społecznej w gminie,
- 3) organizacja warsztatów w celu opracowania projektu Strategii,
- 4) przekazanie projektu Strategii do uchwalenia przez Radę Gminy,
- 5) koordynacja wdrażania poszczególnych celów operacyjnych w całym okresie realizacji Strategii,
- 6) gromadzenie informacji niezbędnych do monitoringu i ewaluacji celów strategicznych.

Założono, że Strategia będzie dokumentem średniookresowym obejmującym lata 2014-2020. Przyjęcie takiego horyzontu czasowego jest zgodne z zaleceniami planistycznymi oraz pozwala na dostosowanie jej do wymogów wynikających z perspektywy finansowej Unii Europejskiej 2014-2020. Z uwagi na dość długi okres obowiązywania strategii przyjęto, że będzie to dokument koncentrujący się na rozwiązaniu najważniejszych problemów

w rozwoju społecznym gminy i jej mieszkańców. Ponadto, będzie to koncepcja kierunkowa, która nie rozstrzyga szczegółowych rozwiązań. Projekty odpowiadające na zidentyfikowane problemy i wskazane zadania będą systematycznie przygotowywane w całym okresie wdrożeniowym. Ich konkretni odbiorcy i zakres determinowane będą: aktualnymi warunkami sytuacji społeczno-gospodarczej gminy oraz regionu, potrzebami i oczekiwaniami lokalnej społeczności, poziomem zaangażowania podmiotów lokalnych w planowane działania, możliwościami budżetu gminy oraz dostępnością środków zewnętrznych.

W związku z tym, że strategia jest poddana szerokiej partycypacji społecznej został skonstruowany dokument, z którym utożsamia się społeczność lokalna, co stanowi niezbędny warunek skutecznej jej realizacji przyczyniający się do budowy społeczeństwa obywatelskiego.

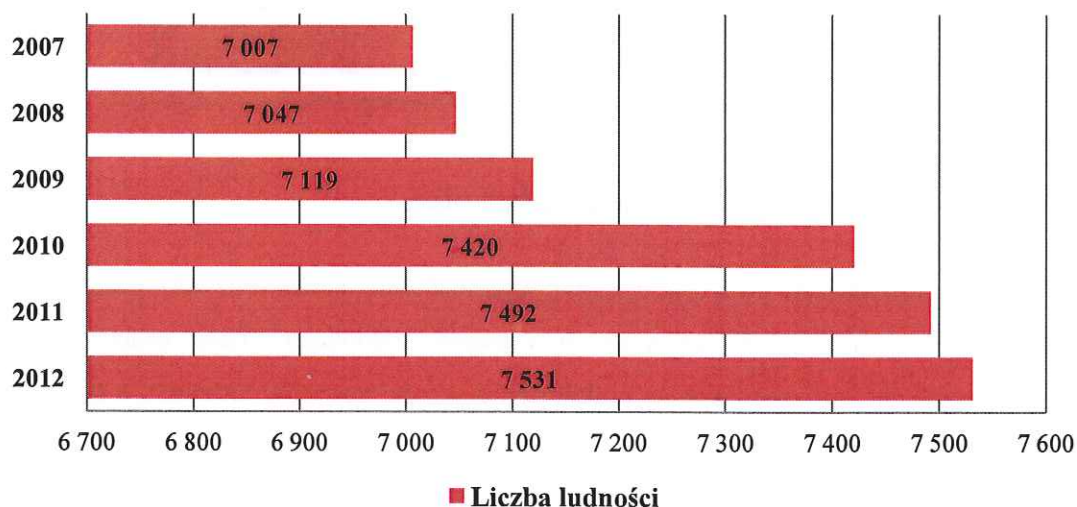
II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA

1. Charakterystyka zasobów społecznych Gminy Sitkówka-Nowiny

1.1 Demografia/trendy

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na 2012 r., stan ludności Gminy Sitkówka-Nowiny według faktycznego miejsca zamieszkania wynosił ogółem 7531 osób, w tym: 3711 mężczyzn i 3820 kobiet. W porównaniu do pięciu lat ubiegłych liczba ta systematycznie rośnie, co przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Liczba ludności Gminy Sitkówka-Nowiny w latach 2007-2012.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Udział ludności według ekonomicznych grup wiekowych w stosunku % do ludności ogółem pokazuje, że mieszkańcy: w wieku przedprodukcyjnym stanowią 19,9 %, w wieku produkcyjnym – 64,4 %, natomiast w wieku poprodukcyjnym – 15,7 %. Potwierdza to również wskaźnik obciążenia demograficznego dotyczący liczby osób w wieku nieprodukcyjnym przypadającą na każde 100 osób w wieku produkcyjnym, który wynosił 55,3% w 2012 r. oraz dodatni przyrost naturalny.

Tabela 1. Ludność według ekonomicznych grup wieku w % do ogółu ludności w Gminie Sitkówka-Nowiny na tle innych jednostek terytorialnych w 2012 r.

Jednostka terytorialna	Ludność w 2012 r.		
	w wieku przedprodukcyjnym	w wieku produkcyjnym	w wieku poprodukcyjnym
Gmina Sitkówka-Nowiny	19,9	64,4	15,7
Powiat Kielecki	20,3	64,8	15,0
Województwo Świętokrzyskie	17,6	63,2	19,2
Polska	18,3	63,9	17,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 2. Ruch naturalny ludności w Gminie Sitkówka-Nowiny w latach 2007-2012.

Rok	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
2007	61	59	2
2008	67	69	-2
2009	66	60	6
2010	74	74	0
2011	68	51	17
2012	65	56	9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

1.2 Edukacja i wychowanie przedszkolne

Edukacja rozumiana jako wychowanie, wykształcenie, nauka oraz zdobywanie wiedzy i umiejętności, pełni zasadniczą rolę w rozwoju człowieka. Jako proces trwający od najmłodszych lat jest sposobem na podniesienie jakości zasobów ludzkich, a tym samym poziomu konkurencyjności gospodarki lokalnej i przyspieszenia tempa rozwoju gospodarczego kraju.

Na terenie gminy funkcjonują nowoczesne i bardzo dobrze wyposażone placówki oświatowe kształcące na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym, a także zajmujące się wychowaniem przedszkolnym. W zakresie kształcenia policealnego oraz studiów wyższych istnieją duże możliwości ze względu na bliskość dużych miast, takich jak: Kielce czy Kraków. Sieć placówek edukacyjnych na terenie gminy to: Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Nowinach, w skład którego wchodzi: Publiczne Gimnazjum, Liceum Ogólnokształcące oraz Zasadnicza Szkoła Zawodowa; Szkoły Podstawowe w Nowinach, w Kowali, w Bolechowicach; Przedszkole Samorządowe w Nowinach.

Wszystkie szkoły zlokalizowane na terenie gminy przystosowane zostały do potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez budowę podjazdów, dostosowanie sanitariów, montaż platformy schodowej wewnątrz budynku Szkoły Podstawowej w Nowinach, czy też zamontowanie wewnątrz budynku Publicznego Gimnazjum w Nowinach oznakowanej windy.

W celu zagwarantowania łatwego dostępu uczniów do szkół, gmina zapewnia transport z miejscowości zamieszkania do szkoły. Aby zapewnić dzieciom opiekę także po zajęciach lekcyjnych na terenie gminy działają dwie świetlice środowiskowe, w których zatrudnieni są pedagodzy, przyjmuje psycholog i terapeuta uzależnień.

O stanie edukacji na terenie gminy świadczy m.in. współczynnik skolaryzacji, czyli relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31.12) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

Tabela 3. Współczynnik skolaryzacji brutto w Gminie Sitkówka-Nowiny na tle innych jednostek terytorialnych w 2012 r.

Jednostka terytorialna	Współczynnik skolaryzacji brutto w %	
	Szkoły podstawowe	Gimnazja
Gmina Sitkówka-Nowiny	115,09	105,67
Powiat Kielecki	96,65	91,81
Województwo Świętokrzyskie	98,22	98,92
Polska	99,15	99,71

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Biorąc pod uwagę fakt, że okres edukacji przedszkolnej jest niezwykle istotny w życiu człowieka ze względu na kształtowanie jego osobowości, jak i nabywanie różnorodnych doświadczeń i umiejętności, a tym samym wpływającym na kształtowanie przyszłego kapitału społecznego gminy, istotnym wskaźnikiem jest również odsetek dzieci objętych

wychowaniem przedszkolnym. W Gminie Sitkówka-Nowiny jest on na poziomie 88,6%, czyli wyższym, niż średnia w powiecie, województwie czy kraju.

Tabela 4. Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w Gminie Sitkówka-Nowiny na tle innych jednostek terytorialnych w 2012 r.

Jednostka terytorialna	Odsetek dzieci w %
Gmina Sitkówka-Nowiny	88,6
Powiat Kielecki	63,6
Województwo Świętokrzyskie	67,2
Polska	71,6

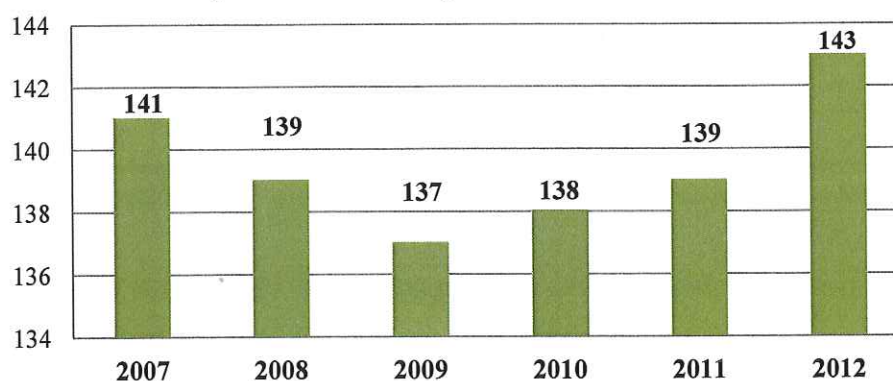
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

1.3 Rynek pracy

Gmina Sitkówka-Nowiny jest prężnie rozwijającym się ośrodkiem gospodarczym, ponieważ stanowi atrakcyjny teren dla inwestorów zewnętrznych. Dogodne połączenia drogowe i niewielka odległość od dużych aglomeracji, takich jak Kielce czy Kraków, a ponadto bogate złoża naturalne, dobrze rozwinięte i uzbrojone tereny inwestycyjne oraz wykształcona kadra to główne atuty tego obszaru.

W Gminie Sitkówka-Nowiny na koniec 2012 r. zarejestrowanych było ogółem 694 podmiotów gospodarczych, w tym 22 z sektora publicznego i 672 z sektora prywatnego. Liczbę podmiotów gospodarczych przypadającą na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2009-2012 działających na tym terenie przedstawia poniższy wykres.

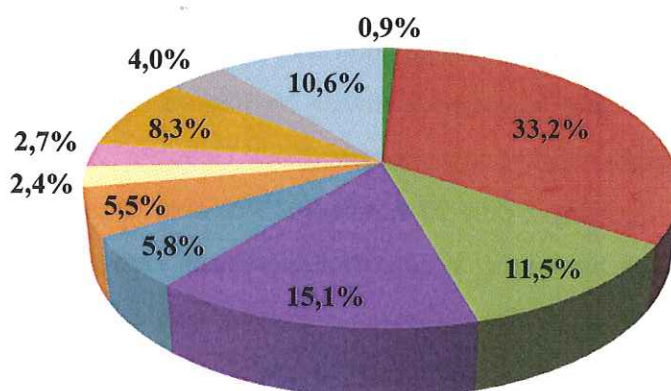
Wykres 2. Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym na terenie Gminy Sitkówka-Nowiny w latach 2007-2012.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Kluczową branżą pod względem produkcji, sprzedaży i zatrudnienia oraz posiadanej technologii jest tutaj przemysł cementowo-wapienniczy oparty na firmach produkujących materiały budowlane. Procentowy udział poszczególnych działów gospodarki w łącznej liczbie podmiotów gospodarczych zlokalizowanych na terenie Gminy Sitkówka-Nowiny przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Jednostki wpisane do rejestru REGON wg sekcji PKD 2007 funkcjonujące w 2012 r. na terenie gminy Sitkówka-Nowiny.

- Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
- Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów
- Przetwórstwo przemysłowe
- Budownictwo
- Działalność profesjonalna naukowa i techniczna
- Pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników
- Edukacja
- Opieka zdrowotna i pomoc techniczna
- Transport i gospodarka magazynowa
- Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
- Inne

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Najwięcej przedsiębiorstw z terenu Gminy Sitkówka-Nowiny w 2012 r., bo aż 33,2% wszystkich, działała w sektorze handlu hurtowego i detalicznego (włącznie z naprawą pojazdów). Kolejne miejsce pod względem liczebności podmiotów zajmował sektor budownictwa stanowiący kolejne 15,1% całego sektora gospodarczego. Wyróżniającym się na tle innych jest również sektor przetwórstwa przemysłowego. Na analizowanym terenie działalność w tym obszarze realizowało 11,5% ogółu przedsiębiorstw.

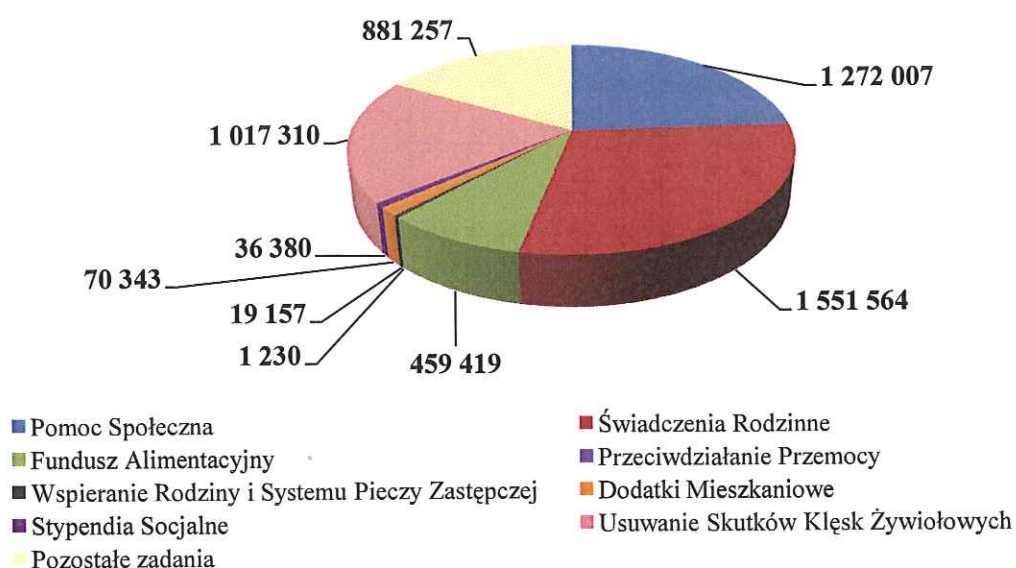
Efektem dodatnim rosnącej liczby przedsiębiorstw na terenie gminy jest wzrost zatrudnienia. Struktura zatrudnienia na terenie gminy w dalszym ciągu zmierza w kierunku sfery usługowo-handlowej i budowlanej. Podstawowymi pracodawcami są duże zakłady przemysłowe oraz małe przedsiębiorstwa handlowe i usługowe. Dobrze rozwijający się sektor przedsiębiorstw jest jednym z najważniejszych narzędzi wspomagających rozwój gospodarki lokalnej i regionalnej.

1.4 Pomoc społeczna

Zadania pomocy społecznej w gminie Sitkówka-Nowiny realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który został powołany Uchwałą Nr I/56/90 z dnia 05.03.1990 r. Rady Gminy. Jego funkcjonowanie reguluje Statut zatwierdzony Uchwałą Nr RG – XXIX / 240/13 Rady Gminy Sitkówka – Nowiny z dnia 27 marca 2013 r., oraz Regulamin Organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sitkówe-Nowinach zatwierdzony Zarządzeniem Nr WG – 18/GOPS/2010 Wójta Gminy Sitkówka – Nowiny z dnia 12.02.2010 r. Jednostka ta wykonuje również zadania wynikające z innych aktów prawnych, aniżeli wymieniona powyżej ustawa m.in. z zakresu polityki społecznej czy ochrony zdrowia.

Działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Sitkówe-Nowinach finansowana jest ze środków budżetu Gminy, budżetu państwa oraz ze środków pozabudżetowych. Wydatki w 2013 r. w podziale na poszczególne zadania, przedstawia poniższy wykres.

Wykres 4. Wydatki na poszczególne zadania GOPS w Sitkówe-Nowinach w 2013 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Sitkówe-Nowinach.

Na dzień 31.12.2013 r. kadre GOPS-u w Sitkówce – Nowinach stanowiło 20 osób, w tym 9 – zatrudnionych na umowę o pracę oraz 11 – zatrudnionych na umowę zlecenie. Poniższa tabela przedstawia szczegółowy stan zatrudnienia jednostki.

Tabela 5. Stan zatrudnienia GOPS-u w Sitkówce-Nowinach w 2013 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba osób	Rodzaj umowy
1.	Kierownik GOPS	1	umowa o pracę
2.	Główny Księgowy	1	umowa o pracę
3.	Starszy referent ds. administracyjno-biurowych	1	umowa o pracę
4.	Starszy referent ds. świadczeń rodzinnych	1	umowa o pracę
5.	Referent ds. funduszu alimentacyjnego	1	umowa o pracę
6.	Pracownicy socjalni	4	umowa o pracę
7.	Asystent Rodziny	1	umowa zlecenie
8.	Opiekunka osób starszych i niepełnosprawnych	8	umowa zlecenie
9.	Pedagog do specjalistycznych usług opiekuńczych	1	umowa zlecenie
10.	Informatyk	1	umowa zlecenie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sitkówce-Nowinach.

Praca GOPS-u opiera się również na ścisłej współpracy z wieloma podmiotami i placówkami samorządowymi. Ośrodek wykonując zadania współpracuje z następującymi instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi: Świętokrzyskim Bankiem Żywności, Powiatowym Urzędem Pracy, Powiatowym Centrum Usług Medycznych, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Sądem Rejonowym, Komornikiem przy Sądzie Rejonowym, Policją, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, Urzędem Skarbowym, Szpitalem, Zakładami Opiekuńczo-Lecznicznymi w Bilczy, w Kurozwękach, Domami Pomocy Społecznej w Zgórsku, w Kielcach przy ul. Jagiellońskiej, w Ostrowcu Świętokrzyskim, w Kurozwękach, Caritas Diecezji Kieleckiej, Kościołem Parafialnym w Nowinach, Polskim Czerwonym Krzyżem, Szkołami Podstawowymi, Gimnazjami, Szkołami Ponadgimnazjalnymi, oraz Zakładem Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Nowinach.

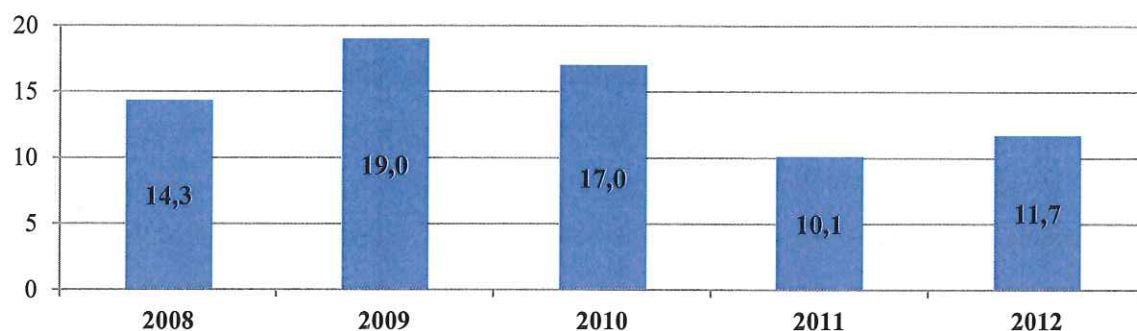
Pomoc społeczna realizowana przez GOPS udzielana jest w formie pieniężnej, rzeczowej oraz w usługach. Świadczenia mają charakter stały, okresowy lub jednorazowy. Bardzo ważnym zadaniem pomocy społecznej jest praca socjalna, która często prowadzona jest w oparciu o kontrakt socjalny. Praca socjalna z klientami nastawiona jest na ich usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem. Osobom wymagającym wsparcia w codziennych czynnościach udzielana jest pomoc w formie usług opiekuńczych. Pomoc otrzymują też rodziny będące w kryzysie oraz niewydolne wychowawczo, którym przyznawane są usługi asystenta rodziny.

Tabela 6. Charakterystyka przyznanych przez GOPS świadczeń pieniężnych i rzeczowych w latach 2012-2013.

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin	Koszt świadczeń w 2012 r.	Średnia wartość świadczenia w 2012 r.	Liczba rodzin	Koszt świadczeń w 2013 r.	Średnia wartość świadczenia w 2013 r.
Oплата za pobyt w DPS	5	101 370,50	20 274,10	6	127 790,36	21 298,39
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	30	11 415,58	380,52	35	15 277,09	436,49
Zasiłki celowe	84	25 316,22	301,38	112	25 078,36	223,91
Specjalne zasiłki celowe	74	41 625,49	562,51	76	30 134,00	396,50
Pomoc rzeczowa	82	32 029,33	390,60	85	27 440,23	322,83
Zasiłki okresowe	70	74 417,50	1 063,11	84	121 452,33	1 445,86
Zasiłki stałe	33	125 014,00	3 788,30	36	165 270,76	4 590,85
Schronienie	7	19 610,97	2 801,57	12	40 969,20	3 414,10
Usługi opiekuńcze	20	84 777,91	4 238,90	20	81 479,42	4 073,97
Pomoc państwa w zakresie dożywiania	266	388 722,42	1 461,36	316	627 516,04	1 985,81
Pogrzeby	1	1 800,00	1 800,00	1	450,00	450,00
Dodatki mieszkaniowe	56	74 235,93	1 325,64	63	70 343,61	1 116,57
Zasiłki i stypendia socjalne	47	24 960,00	531,06	62	36 380,00	586,77
Zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe wypłacone w ramach realizowanego projektu systemowego	19	3 990,00	210,00	20	7 880,00	394,00

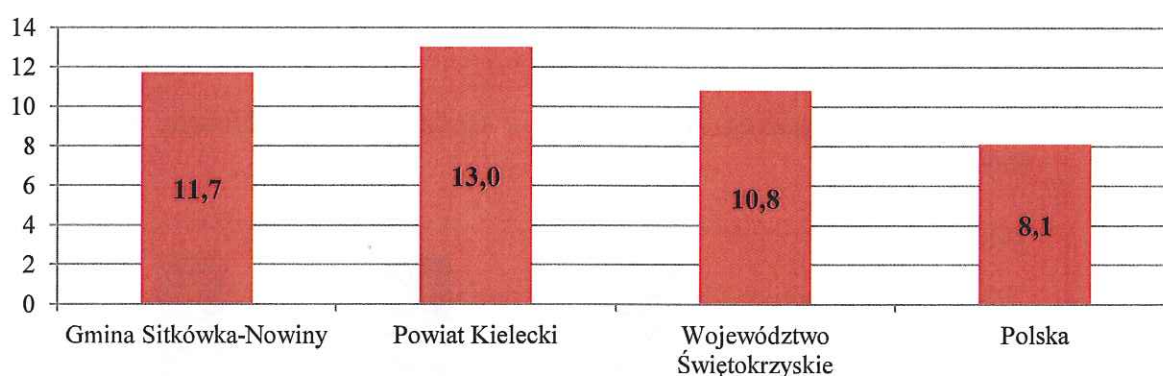
Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sitkowie-Nowinach za 2013 r.

Wykres 5. Udział % osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem Gminy Sitkówka-Nowiny w latach 2008-2012.

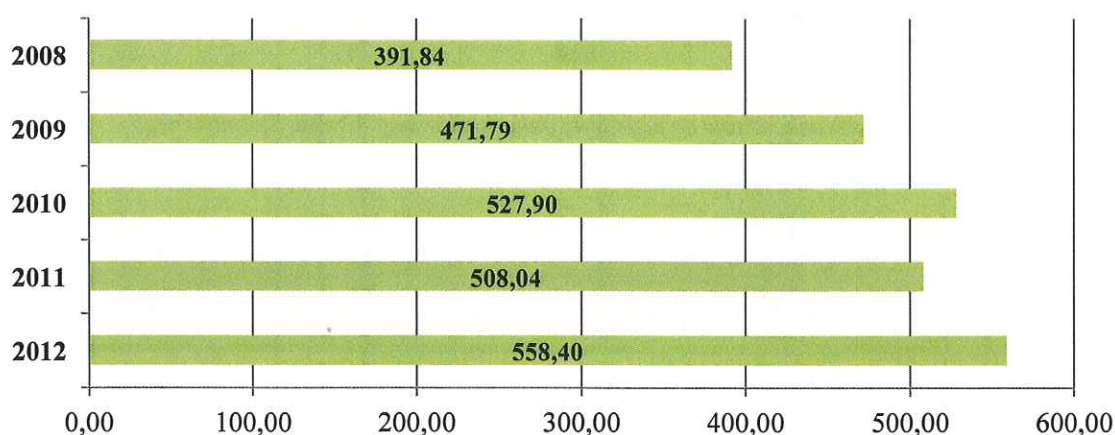
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Wykres 6. Udział % osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem Gminy Sitkówka-Nowiny na tle innych jednostek terytorialnych w 2012 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Wykres 7. Wydatki Gminy Sitkówka-Nowiny na pomoc społeczną i pozostałe zadania z zakresu polityki społecznej przypadające na 1 mieszkańca w latach 2008-2012.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

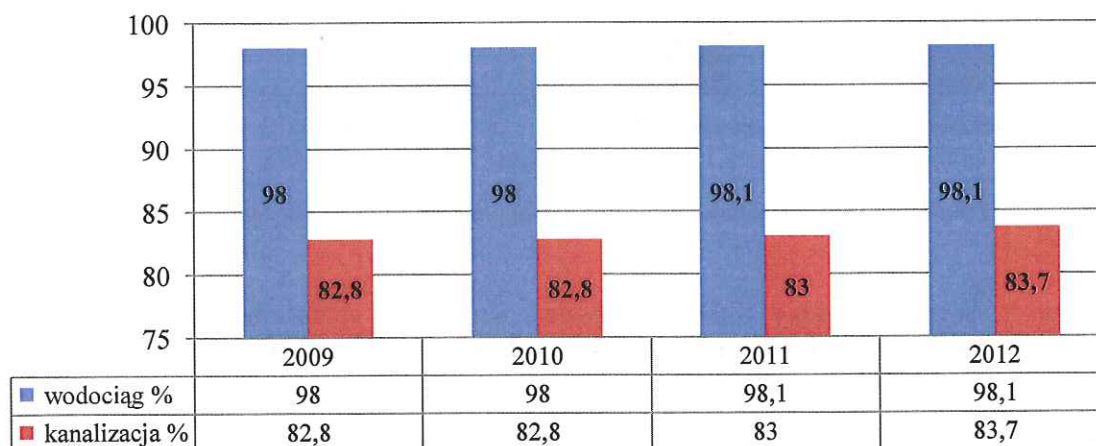
1.5 Mieszkalnictwo i infrastruktura

Infrastruktura techniczna gminy oraz zasoby i warunki mieszkaniowe determinują w znacznym stopniu jakość życia mieszkającej na tym terenie ludności. Niejednokrotnie określają również granice możliwości realizowania własnych aspiracji i planów życiowych.

Gmina Sitkówka-Nowiny postrzegana jest jako atrakcyjne miejsce zamieszkania, co przekłada się na stały wzrost liczby mieszkańców. W dużym stopniu jest to efekt jej położenia w sąsiedztwie stolicy regionu, czyli Kielc, które są miejscem pracy dla sporej części ludności. Najważniejszymi elementami systemu komunikacyjnego gminy jest droga wojewódzka przebiegająca przez środek gminy i łącząca ją z miastem wojewódzkim Kielce oraz linia kolejowa nr 8 relacji Warszawa-Kraków.

Sytuacja w zakresie zasobów mieszkaniowych gminy oraz wyposażenia w infrastrukturę techniczno-sanitarną systematycznie, lecz powoli poprawia się, co prezentuje poniższy wykres.

Wykres 8. Mieszkania wyposażone w instalacje w Gminie Sitkówka-Nowiny w latach 2009-2012.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 7. Dodatki mieszkaniowe przyznane w Gminie Sitkówka-Nowiny w latach 2009-2012.

Dodatki mieszkaniowe	J.m.	Rok			
		2009	2010	2011	2012
Liczba	szt	362	353	408	475
Kwota	zł	45 847	44 197	60 174	74 236

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Dane zawarte w tabeli wskazują, iż liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych dynamicznie wzrosła, a tym samym kwota przeznaczona na ten cel również uległa zwiększeniu. Świadczy to o ogromnym zapotrzebowaniu mieszkańców na ten rodzaj pomocy w zakresie polityki mieszkaniowej gminy.

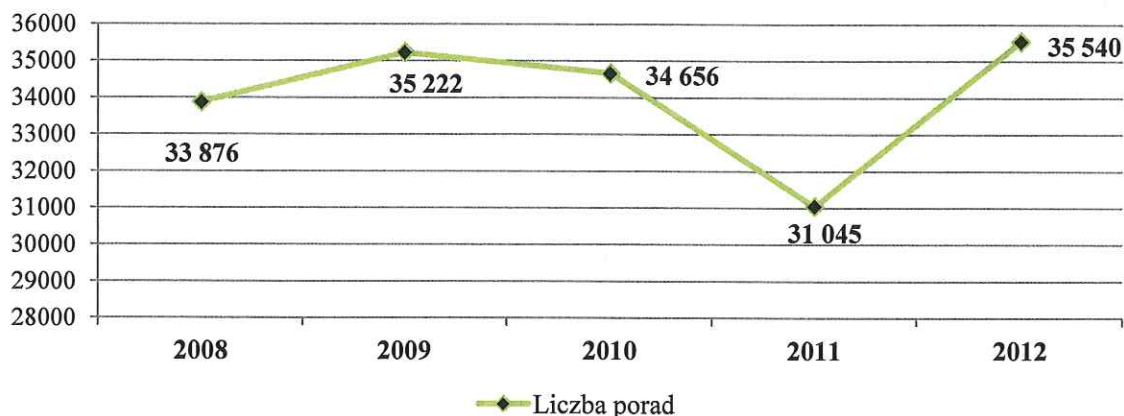
1.6 Opieka zdrowotna

Styl życia i zachowania zdrowotne wpływają w największym stopniu na stan zdrowia ludności. Do czynników zagrażających zdrowiu należą przede wszystkim: niska aktywność fizyczna, nieprawidłowości w sposobie żywienia, używki, zły stan środowiska naturalnego, niewłaściwe warunki bezpieczeństwa pracy oraz brak powszechnej profilaktyki społecznej.

Na system opieki zdrowotnej w Gminie Sitkówka-Nowiny składają się: Samorządowy Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Sitkówie-Nowinach oraz jego filia w Sitkówie – Przychodnia, 2 praktyki lekarskie oraz 1 apteka.

Działalność placówek charakteryzuje liczba porad udzielonych w ramach podstawowej opieki zdrowotnej. Zmiany na przestrzeni lat 2008-2012 przedstawia poniższy wykres.

Wykres 9. Porady lekarskie udzielone mieszkańcom Gminy Sitkówka-Nowiny w latach 2008-2012.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

SZPOZ w Sitkówie-Nowinach w trosce o zdrowie lokalnej społeczności od 2007 r. realizuje programy profilaktyczne pod hasłem „Zdrowie to mój skarb”. Ich realizację wspierają: Gmina Sitkówka-Nowiny, Miasto Kielce, Narodowy Fundusz Zdrowia.

Finansowane z budżetu Gminy Sitkówka-Nowiny są programy: profilaktyki zakażeń meningokokowych; profilaktyki zakażeń pneumokokowych; szczepień przeciw grypie u osób od 55 roku życia zameldowanych na terenie gminy; profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) dla dziewcząt urodzonych w 2001 i 2002 r. zameldowanych na terenie gminy; profilaktyki wad postawy z zastosowaniem gimnastyki korekcyjnej wśród dzieci z klas IV, V, VI uczęszczających do Szkoły Podstawowej w Nowinach, Bolechowicach i Kowali; zmniejszenia występowania otyłości i jej powikłań z zastosowaniem gimnastyki ogólnousprawniającej wśród pacjentów – mieszkańców Gminy Sitkówka-Nowiny.

1.7 Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne jest istotnym czynnikiem oceny skali rozwiązywania różnych problemów społecznych. Wysoki poziom przestępczości może mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludzi tworzących społeczność lokalną, dlatego tak istotne jest prowadzenie adekwatnych działań prewencyjnych i operacyjnych zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego mieszkańców.

Za bezpieczeństwo publiczne na terenie Gminy Sitkówka-Nowiny odpowiada Komisariat Policji w Chęcinach, który swym zasięgiem obejmuje również Gminę Chęciny i Piekoszów. Według danych Komisariatu na terenie gminy w 2013 r. popełniono ogółem 87 przestępstw. Wśród nich najwięcej odnotowano sytuacji przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji – 58 kolizji i wypadków drogowych, czego skutkiem było łącznie 19 osób rannych i ofiar śmiertelnych. W kategorii przestępstw kryminalnych dominowały przestępstwa przeciwko mieniu, wśród których najczęściej odnotowywano kradzieże mienia (10 czynów) i włamania (13 czynów) oraz uszkodzenie mienia (4 czyny). Ich wykrywalność kształtowała się na poziomie ok. 30-60%, co nie jest wynikiem satysfakcjonującym, ponieważ świadczy o skuteczności służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo.

1.8 Kultura

Korzystanie z dóbr kultury wpływa na jakość życia ludności i świadczy o poziomie rozwoju społecznego. Działalność kulturalną na terenie Gminy Sitkówka-Nowiny inicjuje i realizuje Gminny Ośrodek Kultury „Perła”. W ramach jednostki funkcjonują:

- 1) Zespół ludowo-biesiadny „Bolechowiczanie”,
- 2) Zespół obrzędowy „Kowalanki”,

- 3) Zespół śpiewaczy „Szewczanki”,
- 4) Chór „Nowina”,
- 5) Klub „Miniaturka”,
- 6) Sekcja Plastyczna Klubu Seniora,
- 7) Świetlica w Nowinach,
- 8) Świetlica w Szewcach.

Na terenie gminy działa również Gminna Biblioteka Publiczna w Nowinach, która zajmuje się wypożyczaniem książek i czasopism dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Ponadto, organizuje spotkania z interesującymi postaciami: pisarzami, podróżnikami, hobbystami oraz spotkania w związku z ważnymi wydarzeniami kulturalnymi, rocznicami narodowymi i innymi przedsięwzięciami realizowanymi w trakcie roku przez bibliotekę, a także lekcje biblioteczne i zajęcia popularyzujące czytelnictwo wśród dzieci i młodzieży.

1.9 Sektor pozarządowy

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego oraz jedną z form aktywności lokalnej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w umacnianiu więzi społecznych i organizacyjnym wzmacnianiu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju gminy. Dobrze zorganizowane środowisko lokalne może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia. Ponadto, buduje samowystarczalność społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej endogenicznych zasobów.

Na terenie gminy funkcjonuje 16 organizacji pozarządowych, tj. stowarzyszeń:

- 1) Towarzystwo Wędkarskie „Nowiny”,
- 2) Stowarzyszenie Telewizja Kablowa Nowiny,
- 3) Stowarzyszenie Przyjaciół Publicznego Gimnazjum w Nowinach,
- 4) Stowarzyszenie Komputerowej Sieci Lokalnej „Pol-Net” w Nowinach,
- 5) Stowarzyszenie Wspierania Rozwoju Internetu „Nowinynet”,
- 6) Uczniowski Klub Sportowy Kowala „Fukutenin”,
- 7) Stowarzyszenie Przyjaciół Gminy Sitkówka-Nowiny,
- 8) Gminny Klub Sportowy „Nowiny”,
- 9) Uczniowski Klub Sportowy UKS Futsal – Nowiny przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Nowinach,
- 10) Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych „Amabilis” w Zgórsku,

- 11) Świętokrzyskie Towarzystwo Motorowe Moto-Max,
- 12) Ochotnicza Straż Pożarna w Kowali,
- 13) Stowarzyszenie „Między Rajem a Piekłem”,
- 14) Ochotnicza Straż Pożarna w Szewcach,
- 15) Ochotnicza Straż Pożarna w Woli Murowanej,
- 16) Powiatowe Stowarzyszenie na rzecz Pomocy Społecznej w Kielcach.

Samorząd gminy, w oparciu o Program współpracy Gminy Sitkówka-Nowiny z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2014 rok i poszczególne minione lata, podejmuje współpracę przybierającą formę zlecania organizacjom zadań własnych gminy oraz innych rodzajów możliwego do realizacji wsparcia na podstawie ustawy z dnia 24.04.2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 roku Nr 234, poz. 1536 z późn. zm.).

2. Identyfikacja podstawowych problemów społecznych w Gminie Sitkówka-Nowiny

W naszym kraju stale zachodzi wiele zmian systemu społeczno-gospodarczego, co powoduje nasilenie się niekorzystnych zjawisk społecznych: bezrobocia, ubóstwa, bezradności rodzin w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, niepełnosprawności, uzależnień oraz patologii społecznych, które wpływają na pogorszenie się warunków i jakości życia lokalnej społeczności. Wynikiem zachodzącej sytuacji jest zwiększenie się zapotrzebowania na pomoc świadczoną przez różne służby społeczne. Realizacja zadań postawionych przed pomocą społeczną, a także konieczność wypracowania niestandardowych form pomocy, wymaga profesjonalnego i kompleksowego zdiagnozowania problemów społecznych gminy, mającego określić zasadnicze obszary wsparcia oraz ewentualne kierunki podejmowanych działań.

Identyfikacji najważniejszych problemów Gminy Sitkówka-Nowiny dokonano z uwzględnieniem zasady partycypacji społecznej. Opiera się ona na założeniu, że opinia środowiska lokalnego jest najważniejszym elementem tworzenia dokumentu, który ma stanowić narzędzie do projektowania konkretnych zadań, podejmowanych w celu rozwiązywania/przeciwdziałania problemom społecznym oraz podnoszących jakość życia mieszkańców. Mając to na uwadze, diagnoza Gminy Sitkówka-Nowiny dokonana została na podstawie dokumentów pierwotnych, tj. danych statystycznych Głównego Urzędu

Statystycznego i informacji uzyskanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz dokumentów wtórnych, czyli materiałów wypracowanych na warsztatach Zespołu ds. Strategii RPS i pracowników GOPS-u budujących założenia Strategii, a także ankiety wypełnionej przez uczestników spotkań warsztatowych.

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że pracownicy socjalni w 2013 r. przeprowadzili 1 190 wywiadów środowiskowych, które pozwoliły na poznanie sytuacji rodzinnej, zawodowej, zdrowotnej, mieszkaniowej i materialnej rodzin ubiegających się o pomoc. Wydano 1 687 decyzji administracyjnych dotyczących udzielenia pomocy, a najczęstsze powody korzystania ze świadczeń, wynikające z ustawy o pomocy społecznej i występujące na terenie gminy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Powody przyznania pomocy społecznej w Gminie Sitkówka-Nowiny w latach 2010-2013.

Powody przyznania pomocy	2010 r.		2011 r.		2012 r.		2013 r.	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
ubóstwo	82	198	123	291	139	317	175	434
sieroctwo	1	1	0	0	0	0	0	0
bezdomność	2	2	5	5	7	7	10	17
bezrobocie	206	496	207	554	220	571	262	702
niepełnosprawność	69	110	68	161	69	152	74	164
długotrwała lub ciężka choroba	87	137	66	154	92	195	108	231
bezzadność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	41	229	46	166	55	198	63	214
przemoc w rodzinie	5	18	0	0	0	0	0	0
alkoholizm	19	42	19	41	20	33	20	29
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	3	5	10	5	8	8	12
brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo - wychowawcze	1	1	3	3	-	-	-	-
zdarzenie losowe	2	4	0	0	1	2	24	24
klęska żywiołowa lub ekologiczna	-	-	-	-	39	97	265	768

Źródło: Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Sitkówce-Nowinach za 2013 r.

Z powyższego zestawienia wynika, że największym problemem społecznym, biorąc pod uwagę pomoc udzieloną przez GOPS na przestrzeni kilku ostatnich lat jest bezrobocie. W 2010 r. wsparcia z tego tytułu potrzebowało 206 rodzin (w tym 496 osób), natomiast w 2013 r. było to już 262 rodziny (702 osoby). Pomimo wysokiego potencjału gospodarczego gminy, problem ten nadal dotyka dużej grupy mieszkańców.

Bezrobocie jako zjawisko społeczne, w którym część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia z różnych powodów, ma znaczący wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia człowieka, zwłaszcza w przypadku długookresowości. Pierwsze odczuwalne skutki wiążą się z naturą ekonomiczną – utratą źródła utrzymania, idące za tym ubożenie, a w dalszej kolejności problemy społeczne. Może też prowadzić do rozpadu rodziny czy przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji do dziedziczenia statusu bezrobotnego.

Kolejnym z dominujących problemów powodujących zgłaszanie się po pomoc w ciągu ostatnich trzech lat było ubóstwo, rozumiane jako uzyskiwanie dochodów poniżej ustawowego kryterium dochodowego, które oscyluje na granicy minimum egzystencji określonego przez Instytut Pracy i Spraw Społecznych. W 2013 r. określone zostało na poziomie 542 zł dla osoby samotnie gospodarującej oraz 456 zł dla osoby w rodzinie. Ubóstwo jest wynikiem głównie bezrobocia, niepełnosprawności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego, a także uzależnień. Liczba osób w rodzinie korzystających ze wsparcia GOPS-u z tego powodu wzrosła w ciągu czterech ostatnich lat dwukrotnie i wyniosła w 2013 r. - 434 osoby.

Istotne przyczyny świadczenia pomocy społecznej w gminie stanowiły także bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz długotrwała i ciężka choroba. W 2010 r. z tytułu bezradności rodziców opieką objętych było 41 rodzin, a w 2013 r. było ich 63, czyli następuje systematyczny ich wzrost. Problemy w realizowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych dotyczą trzech podstawowych aspektów: opieki i wychowania dziecka, prowadzenia gospodarstwa domowego oraz kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych. W większości rodzin problemy dotyczą więcej niż jednego obszaru i są połączone z problemem bezrobocia, ubóstwa czy uzależnień.

W przypadku długotrwałej i ciężkiej choroby również zauważa się tendencje wzrostową, ponieważ w 2010 r. z pomocy korzystało 87 rodzin (w tym 137 osób), a w 2013 r. już 108 rodzin, tj. 231 osób. Podobnie jak niepełnosprawność, długotrwała choroba dezorganizuje życie osoby oraz jej rodziny, a natężenie zjawiska nasila się wraz z wiekiem. Choroba może całkowicie sparaliżować aktywność społeczną i zawodową osoby, w wyniku

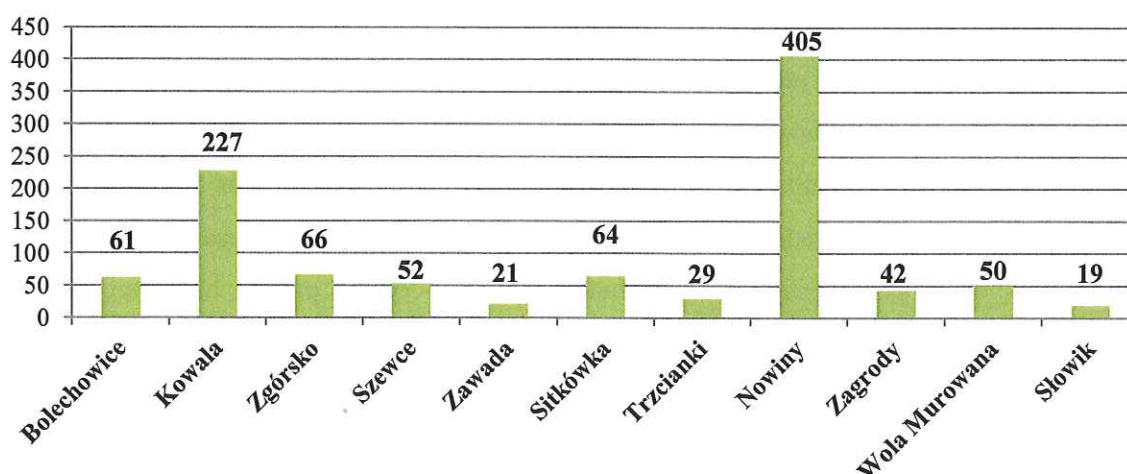
czego wycofuje się ona na margines życia społecznego. Często prowadzi to do ograniczeń w prawidłowym i samodzielным funkcjonowaniu oraz zubożenia, a tym samym wymaga wsparcia innych osób i instytucji.

Warto również zaznaczyć, że w 2013 r. znaczną część pomocy stanowiły świadczenia spowodowane klęską żywiołową lub ekologiczną. Jest to problem społeczny nasilający się w dobie ocieplania się klimatu oraz związany z występowaniem anomalii pogodowych, których rezultatem mogą być gwałtowne burze, a nawet trąby powietrzne, ulewy, gradobicia, ekstremalne temperatury i inne. Pomimo tego, że nie ma on charakteru stałego to jego nieprzewidywalne skutki może w konsekwencji odczuwać cała lokalna społeczność.

Wymienione i scharakteryzowane powyżej, najważniejsze problemy społeczne Gminy Sitkówka-Nowiny są ze sobą ściśle powiązane, np. bezrobocie powoduje utratę środków na utrzymanie doprowadzając do ubóstwa, a jednocześnie pogłębia i nawarstwia inne problemy, takie jak izolację społeczną, bądź uzależnienia. W związku z tym, bardzo często powodem przyznawania pomocy jest występowanie kilku przyczyn jednocześnie.

Ważnym elementem jest również określenie obszarów problemowych na terenie gminy, z uwagi na fakt, że w pierwszej kolejności powinny być tam skierowane działania profilaktyczne oraz służące rozwiązywaniu problemów. Kumulacja niekorzystnych zjawisk wpływa na jakość życia całej zamieszkującej tam ludności oraz powoduje tworzenie się tzw. „enklaw biedy”. Z poniższego wykresu wynika, że najwięcej osób korzystających z pomocy GOPS-u pochodzi z Nowin i Kowali, natomiast najmniej ze Słowika.

Wykres 10. Liczba osób korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z podziałem na miejscowości gminy w 2013 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sitkówce-Nowinach.

Ważnym elementem postępowania diagnostycznego jest również poznanie opinii środowiska lokalnego na temat przedmiotu diagnozy. Uwzględnienie zgłaszanych postulatów i pomysłów pozwala na wypracowanie takiego dokumentu z którym społeczność lokalna będzie się utożsamiała, co stanowi niezbędny warunek skuteczności zapisanych w nim rozwiązań, wpływających na poprawę jakości ich życia na danym obszarze. W ramach analizy sytuacji społecznej Gminy Sitkówka-Nowiny przeprowadzone zostały warsztaty partycypacyjne Zespołu ds. Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych składającego się z osób pełniących różne funkcje w instytucjach sfery społecznej w gminie oraz pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, zajmujących się na co dzień pracą z osobami wykluczonymi społecznie oraz zagrożonymi marginalizacją. Miały one na celu zdiagnozowanie sytuacji społecznej oraz zbudowanie założeń programowych. Wyniki prac grup roboczych zostały udokumentowane i zawarte we wszystkich częściach dokumentu. Warsztaty zostały zakończone przeprowadzeniem anonimowego badania ankietowego, którego wyniki pokazały obraz sytuacji społecznej w gminie z perspektywy mieszkających i pracujących na jej terenie osób.

Do analizy przedłożono 14 wypełnionych podczas wywiadów grupowych kwestionariuszy ankiet, w których badani odnieśli się do kluczowych zagadnień warunkujących jakość życia w gminie oraz determinujących problemy lokalnej społeczności.

Analizując poniżej przedstawioną ocenę respondentów sfer wpływających na warunki życia w gminie należy zauważyć, że najlepiej postrzegany jest system opieki społecznej, co świadczy o bardzo dobrej i efektywnej realizacji zadań przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, a także zaangażowaniu pracujących tam ludzi. Pozytywnie ustosunkowano się również do bezpieczeństwa mieszkańców, wychowania przedszkolnego, oferty edukacyjnej szkół podstawowych i gimnazjów, opieki zdrowotnej, warunków mieszkaniowych, dostępności kultury i rozrywki, bazy sportowej, stanu dróg gminnych i infrastruktury technicznej, a także dostępności do Internetu. Niewątpliwie jest to ocena satysfakcjonująca, ponieważ pokazuje, że samorząd gminny zobligowany do zaspokajania potrzeb swoich mieszkańców robi to w większości sfer na poziomie dobrym. Obszarami wymagającymi poprawy są według uczestników warsztatów lokalny rynek pracy, baza turystyczna i rekreacyjno-wypoczynkowa oraz aktywność społeczności lokalnej. Najgorzej oceniono działalność organizacji pozarządowych, dlatego należy podjąć zintensyfikowane działania zmierzające do pobudzenia ich aktywności i zaangażowania w realizację zadań społecznych.

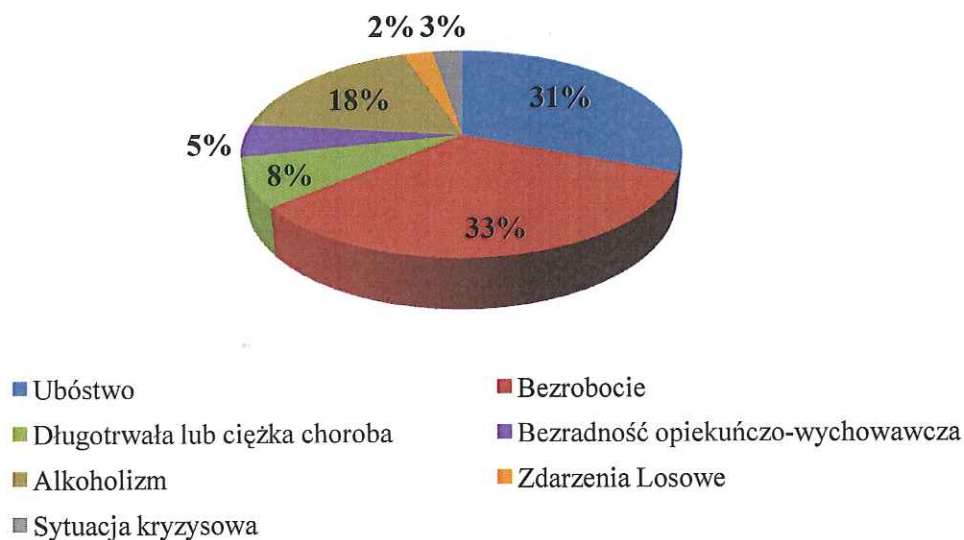
Tabela 9. Ocena sfer wpływających na warunki życia w Gminie Sitkówka-Nowiny.

Pytanie / Ocena	b.zła	zła	przeciętna	dobra	b.dobra
Lokalny rynek pracy	-	2	8	3	1
Opieka społeczna	-	-	-	6	8
Opieka zdrowotna	-	-	1	7	6
Bezpieczeństwo mieszkańców	-	1	4	9	-
Wychowanie przedszkolne	-	-	1	8	5
Oferta edukacyjna szkół podstawowych	-	-	1	8	5
Oferta edukacyjna gimnazjów	-	1	2	7	4
Warunki mieszkaniowe	-	-	6	7	1
Dostępność kultury i rozrywki	-	2	4	6	2
Baza sportowa	-	-	2	7	3
Baza turystyczna i rekreacyjno-wypoczynkowa	-	-	9	2	3
Stan dróg gminnych	-	-	2	10	2
Stan infrastruktury technicznej	-	-	3	8	3
Aktywność społeczności lokalnej	-	4	8	2	-
Działalność organizacji pozarządowych	2	7	3	1	-
Dostęp do Internetu	-	1	2	7	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie analizy wyników ankiety przeprowadzonej wśród uczestników warsztatów partycypacyjnych budujących założenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Kolejną kwestią poruszoną w ankiecie była identyfikacja przez badanych najważniejszych powodów trudnej sytuacji życiowej rodzin z terenu gminy. Uzyskane wyniki pokrywają się z diagnozą przeprowadzoną na podstawie dokumentów zastanych, a mianowicie uzyskanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Problemami społecznymi najczęściej wskazywanymi były bezrobocie (33% odpowiedzi) oraz ubóstwo (31% odpowiedzi). Istotne znaczenie wśród problemów społecznych ma według respondentów również alkoholizm z odsetkiem wynoszącym 18%. Uzyskane dane przedstawia poniższy wykres.

Wykres 11. Ocena najważniejszych powodów trudnej sytuacji życiowej rodzin w Gminie Sitkówka-Nowiny.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie analizy wyników ankiety przeprowadzonej wśród uczestników warsztatów partycypacyjnych budujących założenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Wartością dodaną przeprowadzonych badań jest możliwość skonfrontowania wiedzy o sytuacji gminy w zakresie szeroko rozumianej problematyki społecznej przez różne środowiska lokalne, co w konsekwencji może doprowadzić do skuteczniejszego rozwiązywania powstających na terenie gminy problemów. Ponadto zakłada się, że partycypacyjny model opracowania strategii będzie się przekształcał w partycypacyjny model wdrażania strategii, a wokół grupy uczestniczącej w warsztatach będą pojawiały się kolejne podmioty lokalne angażujące się w działania na rzecz społeczności gminy.

Sumując uzyskane informacje i nakładając wyniki diagnozy na zakres możliwości kompetencyjnych samorządu, wskazano najważniejsze obszary problemowe, których rozwiązanie powinno stać się przedmiotem zainteresowania i działania samorządu lokalnego, a są one treścią części programowej niniejszego dokumentu.

3. Inwentaryzacja zasobów Gminy Sitkówka-Nowiny w obszarze polityki społecznej - Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jedną z metod identyfikacji aktualnej sytuacji analizowanego podmiotu, którym w tym przypadku jest Gmina Sitkówka-Nowiny. Opiera się na wyodrębnieniu zespołów cech badanej rzeczywistości. To technika analityczna służąca do porządkowania informacji, a jej nazwa pochodzi od pierwszych liter angielskich słów:

S	<i>Strengths</i>	Silne strony, atuty, zalety	ZASOBY
W	<i>Weaknesses</i>	Słabe strony, słabości, wady	
O	<i>Opportunities</i>	Szanse, możliwości, okazje	OTOCZENIE
T	<i>Threats</i>	Zagrożenia, trudności	

W celu uzyskania jasnej analizy traktuje się słabości i silne strony jako czynniki wewnętrzne z punktu widzenia społeczności lokalnej, na które ma wpływ, a okazje i zagrożenia jako czynniki zewnętrzne, zależne od otoczenia.

Diagnoza sytuacji społecznej Gminy Sitkówka-Nowiny została przeprowadzona na dziewięciu polach strategicznych zasobów społecznych opisanych wcześniej i odpowiadających kluczowym aspektom szeroko rozumianego rozwoju gminy w sferze społecznej. Uwzględniono również efekty warsztatów, które były przeprowadzane w procesie tworzenia niniejszego dokumentu.

ANALIZA SWOT	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Bliskość geograficzna stolicy regionu – Kielc; • Dodatni przyrost naturalny oraz wysoka gęstość zaludnienia; • Duża liczba osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym stanowiąca przyszłościowy kapitał społeczny gminy; • Dobra współpraca organizacji i środowisk osób realizujących zadania wspomagające pracę GOPS; • Dogodna lokalizacja instytucji publicznych działających w sferze społecznej; • Wysokie kompetencje i kwalifikacje kadry	• Niewystarczająca ilość mieszkań socjalnych i komunalnych w stosunku do potrzeb; • Niewielka ilość i słaba aktywność organizacji pozarządowych działających w sferze społecznej; • Wzrastający udział ubóstwa i bezrobocia w identyfikacji problemów społecznych; • Roszczeniowe postawy klientów pomocy społecznej oraz uzależnienie od otrzymywanego wsparcia; • Brak reakcji ze strony środowiska lokalnego

instytucji społecznych w gminie; • Bezpлатny dostęp do porad psychologicznych i terapeutycznych dla lokalnej społeczności; • Szeroki zakres podstawowej opieki zdrowotnej i świadczonych usług medycznych; • Duża liczba realizowanych programów profilaktycznych przez gminę; • Integracja i zacieśnianie więzi społecznych mieszkańców i lokalnych władz przez organizację imprez gminnych; • Dobry dostęp i szeroki zakres zajęć rekreacyjnych oraz sportowych dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych; • Zróżnicowana oferta kulturalna gminy; • Cenne walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz turystyczne gminy; • Wysoki wskaźnik przedsiębiorczości wśród mieszkańców; • Dobrze rozwinięty lokalny rynek pracy oraz istnienie dużych przedsiębiorstw; • Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna; • Dobry dostęp do Internetu; • Odpowiednia dostępność szkół podstawowych i gimnazjalnych; • Dobre zaplecze finansowe gminy.	na przemoc w rodzinie; • Wysoki poziom ukrytego bezrobocia; • Brak podmiotów ekonomii społecznej działających na terenie gminy; • Małe zainteresowanie klientów pomocy społecznej szkoleniami, kursami i przekwalifikowaniem zawodowym; • Brak placówek wsparcia dla samotnych matek z dziećmi i ofiar przemocy; • Brak infrastruktury stacjonarnej skierowanej do osób bezdomnych oraz wychodzących z bezdomności; • Brak obiektu Centrum Kultury, • Niewystarczająca ilość miejsc w przedszkolach; • Brak klubu dziecięcego na terenie gminy; • Niska liczba podejmowanych inicjatyw przez mieszkańców; • Niewystarczające poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców; • Niski wskaźnik wykrywalności przestępstw; • Ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Dostępność i możliwość pozyskania środków zewnętrznych na realizację działań w sferze społecznej; • Uczestnictwo w ministerialnych programach i projektach; • Zwiększenie aktywności działalności sektora organizacji pozarządowych; • Wzrost liczby nowych firm tworzących miejsca pracy; • Edukacja społeczna mieszkańców; • Wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców; • Rozwój wolontariatu i wzrost podejmowanych inicjatyw lokalnych	• Patologiczne skutki długofalowego bezrobocia oraz mało skuteczne formy walki z bezrobociem; • Starzenie się społeczeństwa; • Emigracja zarobkowa młodych i dobrze wykształconych ludzi; • Katastrofy naturalne; • Niestabilna polityka podatkowa państwa; • Podwyższający się wskaźnik obciążenia demograficznego; • Brak stabilności systemu prawnego dotyczącego pomocy społecznej; • Rozpad więzi społecznych i zanik kontroli społecznej;

przez społeczność; • Nieustanne podnoszenie kompetencji i kwalifikacji publicznych służb społecznych; • Utworzenie spójnego i kompleksowego systemu pomocy społecznej w gminie; • Kompetentny i wrażliwy na sprawy społeczne samorząd gminny; • Wzmocniony monitoring sprzedaży alkoholu i papierosów nieletnim; • Społeczna akceptacja osób bezdomnych; • Większa współpraca z lokalnymi przedsiębiorcami; • Edukacja przedsiębiorczości od przedszkola; • Poprawa dostępności wewnętrznej komunikacji zbiorowej na terenie gminy; • Zwiększenie udziału prac społeczno-użytecznych; • Wzrost świadomości zdrowotnej wśród mieszkańców gminy; • Tworzenie mieszkań komunalnych, socjalnych, chronionych; • Prospołeczna polityka państwa.	• Obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej; • Postępujące zjawisko dziedziczenia bezrobocia; • Niewystarczające dofinansowanie systemu pomocy społecznej; • Przekazywanie nowych zadań do pomocy społecznej bez zabezpieczenia na ten cel środków; • Wzrastające koszty życia rodzin; • Zbyt małe uprawnienia pracownika socjalnego do działania podczas interwencji; • Negatywne nastawienie społeczne do osób zagrożonych marginalizacją.
--	---

Po dokonaniu całościowej analizy SWOT wskazano czynniki, mające szczególne znaczenie z punktu widzenia przyszłości kapitału społecznego obszaru Gminy Sitkówka-Nowiny. Określono je jako czynniki dużej wagi, które w największym stopniu determinują zakres podejmowanych działań w Strategii i są to:

1. Utrzymująca się tendencja wzrostowa liczby ludności gminy prowadząca do zwiększania kapitału społecznego gminy, spowodowana położeniem w bliskiej odległości 12 km od stolicy regionu – Kielc oraz zachodzącym procesem urbanizacji, a także dodatnim przyrostem naturalnym.
2. Wysoki wskaźnik udziału osób w wieku przedprodukcyjnym, wpływający pozytywnie na przyszłościowe możliwości sektora gospodarczego gminy.
3. Wysoki współczynnik skolaryzacji brutto oraz odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym na tle powiatu, województwa i kraju, świadczący o wysokiej jakości edukacji i dostępności wychowania przedszkolnego w gminie.

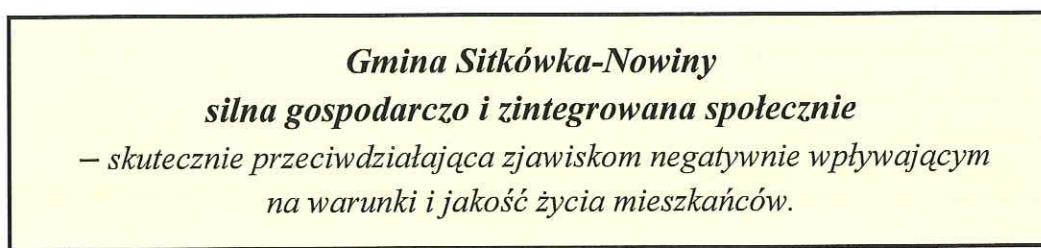
III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

1. Wizja, misja, cele strategiczne i operacyjne

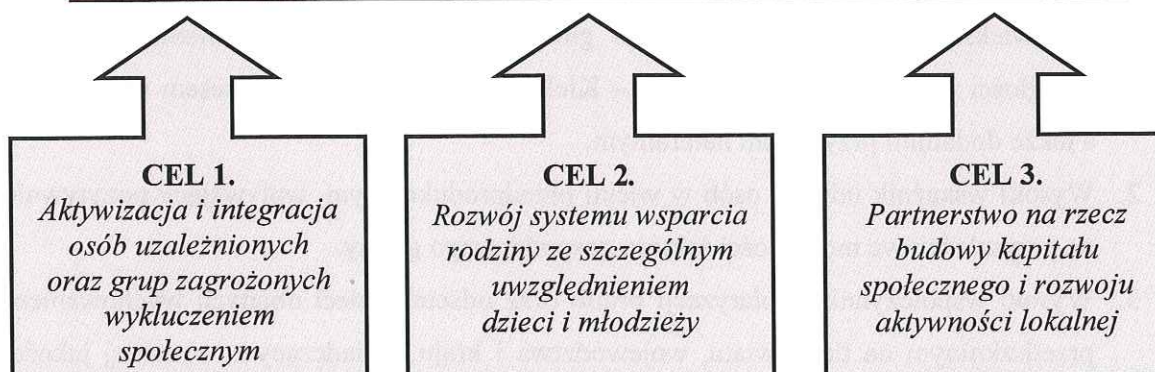
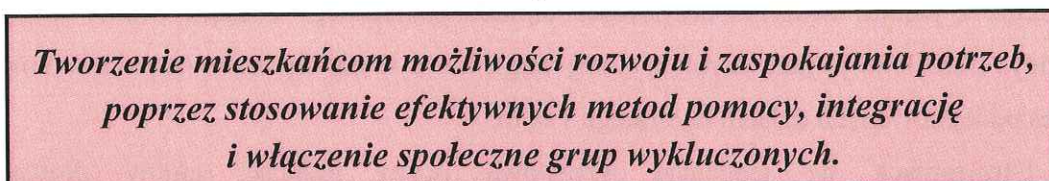
Kluczowymi elementami niniejszej strategii są: wizja pokazująca wizerunek Gminy Sitkówka-Nowiny w 2020 roku i misja, będąca naczelnym kierunkiem polityki społecznej samorządu, wokół której powinny się koncentrować działania różnych instytucji publicznych, przedsiębiorców, środowisk i organizacji sektora pozarządowego na rzecz rozwiązywania i przeciwdziałania problemom społecznym gminy i jej mieszkańców. Bez misji i wizji decyzje zarządcze bywają przypadkowe, a codzienna praca sprowadza się do mniej lub bardziej mechanicznego realizowania procedur.

W wyniku przeprowadzonej diagnozy sytuacji społecznej w gminie, sformułowano wizję, misję oraz inne założenia strategii zaprezentowane poniżej.

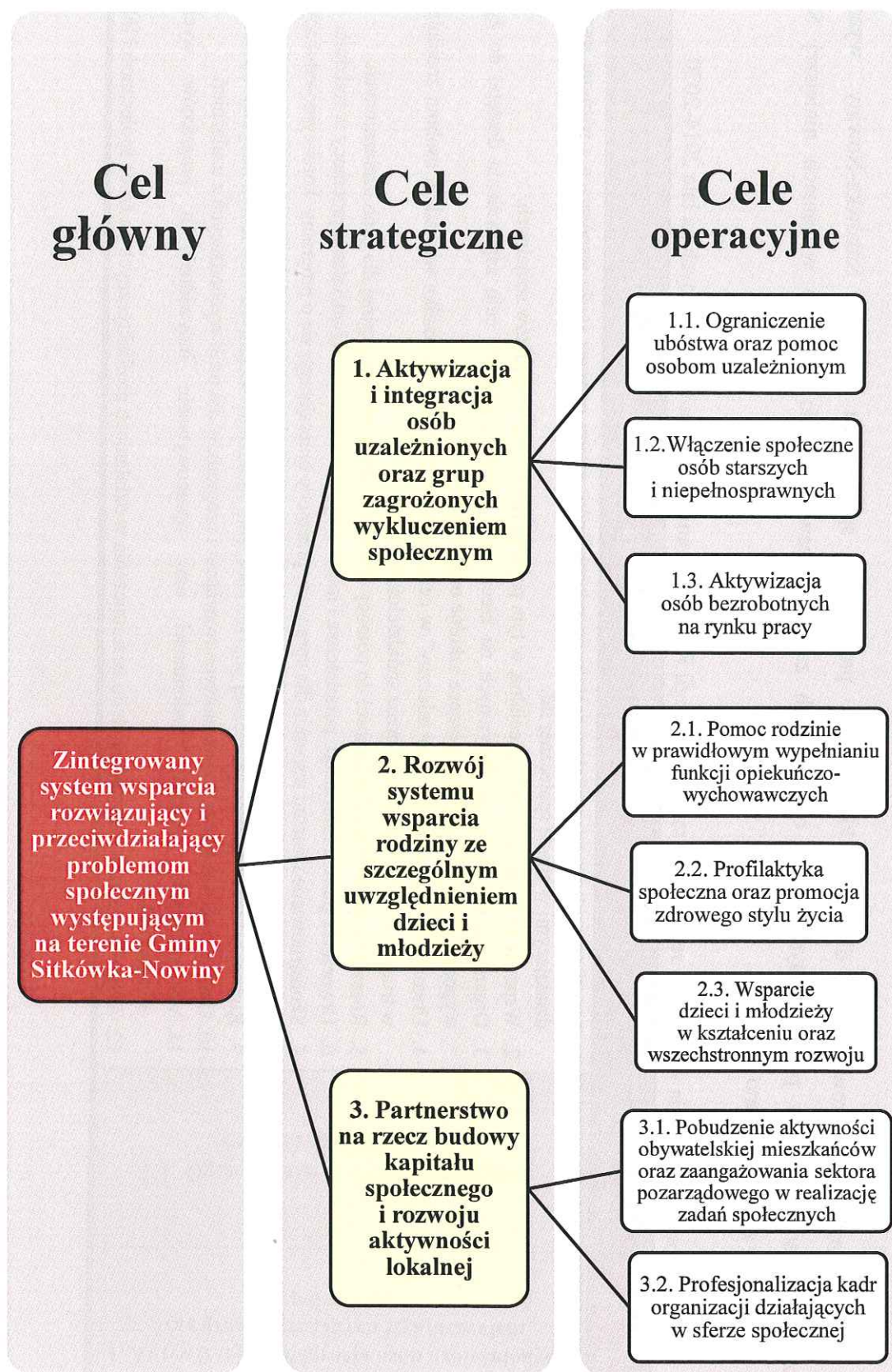
Wizja

Misja

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją postawionych celów strategicznych i operacyjnych oraz zaplanowanych do realizacji zadań.

2. Planowane zadania oraz źródła ich finansowania

W wyniku przeprowadzonej diagnozy kluczowych problemów społecznych Gminy Sitkówka-Nowiny wyznaczono oraz przyporządkowano do poszczególnych celów operacyjnych zadania przewidziane do realizacji w ramach niniejszej Strategii. Ich zestawienie zaprezentowano poniżej.

Tabela 10. Zadania wpisane do realizacji w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020.

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Zadania do realizacji
1. Aktywizacja i integracja osób uzależnionych oraz grup zagrożonych wykluczeniem społecznym	1.1. Ograniczenie ubóstwa oraz pomoc osobom uzależnionym	1. Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy poprzez ścisłą współpracę z różnymi instytucjami działającymi w sferze społecznej itd. 2. Wsparcie osób ubogich pracą socjalną, w tym poprzez zawieranie kontraktów socjalnych. 3. Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz osób potrzebujących w celu zapewnienia dostępu do żywności, wyposażenia w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież. 4. Utworzenie stołówki typu „bar mleczny” w celu zapewnienia ciepłego posiłku wszystkim osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej przez spółdzielnię socjalną. 5. Rozszerzenie zakresu i dostępności do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych. 6. Utworzenie punktu informacji, poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 7. Skonstruowanie systemu wsparcia dla sprawców przemocy opierającego się o programy korekcyjno-edukacyjne. 8. Powstanie mieszkań chronionych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie. 9. Rozwój sektora ekonomii społecznej poprzez tworzenie spółdzielni socjalnych i/lub Klubu Integracji Społecznej. 10. Opracowanie i wdrażanie systemowych rozwiązań i programów dla osób wychodzących z uzależnień. 11. Monitorowanie zjawiska bezdomności oraz opracowywanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności. 12. Aktywizacja osób uzależnionych do uczestniczenia w działaniach profilaktycznych na rzecz społeczności lokalnej.

	1.2. Włączenie społeczne osób starszych i niepełnosprawnych	1. Poprawa dostępności i jakości usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych, obejmujących zapewnienie pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną oraz kontakt z otoczeniem. 2. Rozwijanie oraz poprawa dostępu do aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne – zaspokajanie ich potrzeb kulturalno-społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych poprzez organizowanie cyklicznych imprez i spotkań integracyjnych, warsztatów międzypokoleniowych, wycieczek, utworzenie Uniwersytetu Trzeciego Wieku. 3. Utworzenie specjalnego gminnego transportu zbiorowego umożliwiającego korzystanie z oferowanych form wypoczynku i innego rodzaju wsparcia. 4. Zwiększenie dostępności kształcenia integracyjnego w gminie poprzez utworzenie klas integracyjnych. 5. Współpraca z PFRON-em w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy likwidacji barier architektonicznych, zapewnieniu dostępu do rehabilitacji i sprzętu rehabilitacyjnego oraz zdobyciu i utrzymaniu zatrudnienia. 6. Utworzenie całodobowego centrum zapewniającego opiekę nad osobami starszymi. 7. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu zgodnie z zasadą „solidarności sąsiedzkiej”. 8. Nawiązywanie współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami w celu tworzenia miejsc pracy chronionej dla osób niepełnosprawnych.
--	--	--

	1.3. Aktywizacja osób bezrobotnych na rynku pracy	1. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o dostępnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego. 2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi, w tym w oparciu o kontrakt socjalny. 3. Pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych poprzez tworzenie i uzbrajanie nowych terenów inwestycyjnych w celu tworzenia nowych miejsc pracy. 4. Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych (m.in. osób powyżej 50 r.ż.). 5. Opracowywanie i wdrażanie projektów mających na celu podnoszenie, zmianę lub nabycie nowych umiejętności, kwalifikacji oraz kompetencji, w tym „kompetencji miękkich”. 6. Stworzenie kompleksowego systemu wsparcia mikro i małej przedsiębiorczości na terenie gminy m.in. udzielanie dotacji na uruchomienie działalności gospodarczej. 7. Dostosowywanie kierunków kształcenia w szkołach do potrzeb lokalnego rynku pracy. 8. Organizacja prac interwencyjnych i robót publicznych. 9. Rozszerzenie działalności Centrum Kształcenia Ustawicznego. 10. Tworzenie Indywidualnych Planów Działania, w szczególności dla osób długotrwale bezrobotnych i osób pozostających bez pracy powyżej 50 r.ż. 11. Powołanie Inkubatora Przedsiębiorczości.
2. Rozwój systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży	2.1. Pomoc rodzinie w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	1. Zatrudnienie asystentów rodziny oraz w razie potrzeby ustanawianie rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, a także organizowanie dla nich szkoleń/doradztwa oraz grup wsparcia. 2. Udzielanie wsparcia rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych. 3. Zwiększenie dostępności dla rodzin oraz osób samotnie wychowujących dzieci wsparcia psychologiczno-pedagogicznego i socjalnego (większa liczba punktów/godzin wsparcia). 4. Tworzenie mieszkań komunalnych i socjalnych dla najbardziej potrzebujących tak, aby nie powstawały „obszary wykluczenia społecznego” na terenie gminy. 5. Opracowanie i realizacja kompleksowego programu wspierania rodziny. 6. Powstanie przy GOPS-ie czasowego punktu opieki nad dziećmi świadczącego pomoc w czasie załatwiania spraw urzędowych.

	2.2. Profilaktyka społeczna oraz promocja zdrowego stylu życia	1. Zwiększenie dostępności do służby zdrowia oraz rozszerzenie świadczenia usług specjalistycznych na terenie gminy. 2. Podejmowanie działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych. 3. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych. 4. Podejmowanie w gminie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych, poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie). 5. Opracowywanie i wdrażanie programów przekwalifikowania pracowników długotrwale pracujących w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie, przygotowujące do kontynuowania pracy na innych stanowiskach o mniejszym obciążeniu dla zdrowia. 6. Opracowanie i wdrażanie programów zdrowotnych dla osób zagrożonych przerwaniem aktywności zawodowej ze względów zdrowotnych. 7. Opracowywanie i wdrażanie programów rehabilitacji medycznej, ułatwiających powroty do pracy oraz umożliwiających wydłużenie aktywności zawodowej. 8. Opracowywanie i wdrażanie programów zdrowotnych, zwłaszcza w zakresie identyfikowanych w regionie specyficznych jednostek chorobowych, a w szczególności: układu krążenia, chorób onkologicznych, układu oddechowego i trawiennego, chorób psychicznych. 9. Opracowywanie i realizacja programów zapobiegających chorobom cywilizacyjnym, upowszechnianie aktywnego i zdrowego trybu życia. 10. Realizacja programów profilaktycznych w kierunku wczesnego wykrywania m.in. nowotworu jelita grubego, piersi, szyjki macicy, płuc. 11. Inicjowanie przedsięwzięć/imprez lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami. 12. Zwiększenie liczby patroli i wizyt Policji w miejscach publicznych oraz szczególnego zagrożenia. 13. Poprawa poczucia bezpieczeństwa mieszkańców poprzez utworzenie systemu monitoringu. 14. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont dróg gminnych, budowę przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia. 15. Powstanie nowej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej i sportowej, służącej aktywnemu wypoczynkowi na terenie gminy.
--	--	---

	2.3. Wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu oraz wszechstronnym rozwoju	1. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, w tym sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych, organizowanie wypoczynku. 2. Zwiększenie dostępności zgodnie z zapotrzebowaniem opieki przedszkolnej w gminie poprzez utworzenie nowych grup, oddziałów lub punktów przedszkolnych. 3. Utworzenie Gminnego Centrum Kultury. 4. Utworzenie klubu „Maluch” dla dzieci do lat 3 zapewniającego kilkugodzinną opiekę. 5. Zapewnienie wszystkim dzieciom możliwości skorzystania z posiłków oraz poprawa warunków lokalowych stołówek szkolnych. 6. Nawiązanie współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami w celu stworzenia zaplecza do odbywania praktyk przez uczniów szkoły zawodowej. 7. Utworzenie w gminie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, w tym realizującej program socjoterapeutyczny. 8. Stworzenie atrakcyjnej oferty zajęć pozalekcyjnych dzieci i młodzieży w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych. 9. Stworzenie systemu stypendialnego dla uczniów osiągających ponad przeciętne wyniki w nauce, sporcie lub uzdolnionych artystycznie. 10. Powołanie Inkubatora Przedsiębiorczości Dziecięcej. 11. Zapewnienie praktycznego wykorzystania TIK w edukacji szkolnej, połączone ze wzmacnianiem kompetencji zawodowych w tym zakresie nauczycieli. 12. Doposażenie szkoły zawodowej w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne, umożliwiające realizację podstawy programowej kształcenia w określonych zawodach (w tym narzędzi TIK).
--	---	---

3. Partnerstwo na rzecz budowy kapitału społecznego i rozwoju aktywności lokalnej	3.1. Pobudzenie aktywności obywatelskiej mieszkańców oraz zaangażowani sektora pozarządowego w realizację zadań społecznych	1. Inicjowanie w gminie działalności nowych organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej oraz zwiększenie aktywności już istniejących. 2. Wspieranie finansowe sektora organizacji pozarządowych na podstawie opracowanego corocznie programu współpracy. 3. Wspieranie lokalowe organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązaniu współpracy ponadgminnej oraz w pozyskiwaniu środków finansowych innych niż budżet gminy. 4. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych. 5. Inicjowanie form aktywności obywatelskiej lokalnej społeczności poprzez organizację wydarzeń gminnych, np. akcja sprzątania gminy oraz mini granty dla aktywnych. 6. Organizacja akcji na rzecz rozwoju pomocy w ramach „solidarności sąsiedzkiej”. 7. Pozyskiwanie do pracy na rzecz dzieci i młodzieży tzw. „street workerów”. 8. Zwiększenie udziału prac społecznie użytecznych na terenie gminy. 9. Wyznaczanie i aranżowanie przestrzeni publicznych, gdzie mogą być realizowane wydarzenia kulturalne o różnej skali, sprzyjające integracji społeczności lokalnej. 10. Powołanie Forum Organizacji Pozarządowych.
	3.2. Profesjonalizacja kadr organizacji działających w sferze społecznej	1. Stworzenie kompleksowego systemu wsparcia kadry organizacji działających w sferze społecznej, umożliwiającego systematyczne kształcenie, doszkalanie, w tym opracowanie indywidualnych ścieżek kariery. 2. Stworzenie możliwości skorzystania z bezpłatnego poradnictwa prawnego i pomocy psychologiczno-pedagogicznej zgodnie z zapotrzebowaniem. 3. Opracowywanie nowych/innovacyjnych form pomocy i profilaktyki społecznej służących włączaniu społecznemu osób wykluczonych lub zagrożonych marginalizacją. 4. Modernizacja lub budowa nowej bazy lokalowej, służącej rozszerzeniu oferowanych usług społecznych. 5. Utworzenie narzędzia do stałej wymiany informacji pomiędzy instytucjami społecznymi działającymi w gminie i regionie. 6. Opracowanie systemu upowszechniającego informacje o aktualnej ofercie i formach świadczeń pomocowych oferowanych w gminie. 7. Wdrożenie zintegrowanego systemu informatycznego w pomocy społecznej.

Tabela 11. Priorytetowe zadania na lata 2014-2020 wraz ze wskaźnikami oraz kosztami ich realizacji.

CEL 1. Aktywizacja i integracja osób uzależnionych oraz grup zagrożonych wykluczeniem społecznym			
CEL OPERACYJNY	ZADANIA/PROJEKTY	WSKAŹNIKI	SZACUNKOWY KOSZT W LATACH 2014-2020
1.1. Ograniczenie ubóstwa oraz pomoc osobom uzależnionym	1. Utworzenie punktu informacji, poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Liczba godzin poradnictwa w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie – 3500.	350 000,00 zł
	2. Utworzenie stołówki typu „bar mleczny” w celu zapewnienia ciepłego posiłku wszystkim osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej przez spółdzielnię socjalną.	Powstanie stołówki typu „bar mleczny” – 1.	300 000,00 zł
	3. Rozwój sektora ekonomii społecznej poprzez tworzenie spółdzielni socjalnych i/lub Klubu Integracji Społecznej.	Liczba utworzonych spółdzielni socjalnych i/lub Klubu Integracji Społecznej – 2.	400 000,00 zł
1.2. Włączenie społeczne osób starszych i niepełnosprawnych	1. Poprawa dostępności i jakości usług opiekuńczych, obejmujących zapewnienie pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną oraz kontakt z otoczeniem.	Liczba osób starszych i niepełnosprawnych korzystających z systemu usług opiekuńczych – 65.	600 000,00 zł
	2. Rozwijanie oraz poprawa dostępu do aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne – zaspokajanie ich potrzeb kulturalno-społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych poprzez organizowanie cyklicznych imprez i spotkań integracyjnych, warsztatów międzypokoleniowych, wycieczek, utworzenie Uniwersytetu Trzeciego Wieku.	Liczba zorganizowanych form aktywnego spędzania czasu dla osób starszych i niepełnosprawnych – 70.	210 000,00 zł
	3. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu zgodnie z zasadą „solidarności sąsiedzkiej”.	Liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze i niepełnosprawne – 140.	70 000,00 zł
1.3. Aktywizacja osób bezrobotnych na rynku pracy	1. Organizacja prac interwencyjnych i robót publicznych.	Liczba osób objętych pracami interwencyjnymi i robotami publicznymi - 220	7 800 000,00 zł
	2. Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości i powstawania nowych miejsc pracy.	Liczba nowoutworzonych działalności gospodarczych – 100.	100 000,00 zł

	3. Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych (szczególnie osób powyżej 50 r.ż.).	Liczba wdrożonych projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych – 14.	1 400 000,00 zł
CEL 2. Rozwój systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży			
CEL OPERACYJNY	ZADANIA/PROJEKTY	WSKAŹNIKI	SZACUNKOWY KOSZT W LATACH 2014-2020
2.1. Pomoc rodzinie w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	1. Tworzenie mieszkań komunalnych i socjalnych dla najbardziej potrzebujących tak, aby nie powstawały „obszary wykluczenia społecznego” na terenie gminy.	Liczba utworzonych mieszkań komunalnych i socjalnych – 100.	15 000 000,00 zł
	2. Zwiększenie dostępności dla rodzin oraz osób samotnie wychowujących dzieci wsparcia psychologiczno-pedagogicznego i socjalnego (większa liczba punktów/godzin wsparcia).	Liczba godzin wsparcia psychologiczno-pedagogicznego i socjalnego – 7000.	700 000,00 zł
	3. Zatrudnienie asystentów rodziny oraz w razie potrzeby ustanawianie rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, a także organizowanie dla nich szkoleń/doradztwa oraz grup wsparcia.	Liczba rodzin objętych wsparciem przez asystentów rodziny oraz rodziny wspierające – 350.	1 750 000,00 zł
2.2. Profilaktyka społeczna oraz promocja zdrowego stylu życia	1. Zwiększenie dostępności do służby zdrowia oraz rozszerzenie świadczenia usług specjalistycznych na terenie gminy.	Liczba nowych usług specjalistycznych świadczonych przez ośrodek zdrowia - 3	3 000 000,00 zł
	2. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych oraz wśród lokalnej społeczności.	Liczba mieszkańców włączonych do programów profilaktycznych – 3500.	175 000,00 zł
	3. Powstanie nowej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej i sportowej służącej aktywnemu wypoczynkowi na terenie gminy.	Liczba nowych obiektów turystyczno-rekreacyjnych i sportowych – 10.	10 000 000,00 zł
2.3. Wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym	1. Utworzenie Gminnego Centrum Kultury.	Powstanie Gminnego Centrum Kultury – 1.	10 000 000,00 zł
	2. Utworzenie klubu „Maluch” dla dzieci do lat 3 zapewniającego kilkugodzinną opiekę.	Liczba dzieci objętych opieką w klubie „Maluch” – 210.	2 800 000,00 zł

rozwoju	3. Stworzenie systemu stypendialnego dla uczniów osiągających ponad przeciętne wyniki w nauce, sporcie lub uzdolnionych artystycznie.	Liczba uczniów objętych systemem stypendialnym – 140.	840 000,00 zł
CEL 3. Partnerstwo na rzecz budowy kapitału społecznego i rozwoju aktywności lokalnej			
CEL OPERACYJNY	ZADANIA/PROJEKTY	WSKAŹNIKI	SZACUNKOWY KOSZT W LATACH 2014-2020
3.1. Pobudzenie aktywności obywatelskiej mieszkańców oraz zaangażowania sektora pozarządowego w realizację zadań społecznych	1. Inicjowanie w gminie działalności nowych organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej oraz zwiększenie aktywności już istniejących.	Liczba nowych organizacji pozarządowych na terenie gminy – 10.	100 000,00 zł
	2. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.	Liczba pozyskanych wolontariuszy do udziału w realizacji zadań społecznych – 210.	210 000,00 zł
	3. Inicjowanie form aktywności obywatelskiej lokalnej społeczności poprzez organizację wydarzeń gminnych, np. akcja sprzątania terenu gminy oraz mini granty dla aktywnych.	Liczba zorganizowanych wydarzeń gminnych oraz udzielonych mini grantów – 21.	1 050 000,00 zł
3.2. Profesjonalizacja kadr organizacji działających w sferze społecznej	1. Stworzenie możliwości skorzystania z bezpłatnego poradnictwa prawnego i pomocy psychologiczno-pedagogicznej zgodnie z zapotrzebowaniem.	Liczba udzielonych porad prawnych i psychologiczno-pedagogicznych – 1750.	350 000,00 zł
	2. Modernizacja lub budowa nowej bazy lokalowej służącej rozszerzeniu oferowanych usług społecznych.	Liczba zmodernizowanych lub wybudowanych obiektów służących rozszerzeniu oferowanych usług społecznych – 1.	10 000 000,00 zł
	3. Stworzenie kompleksowego systemu wsparcia kadr organizacji działających w sferze społecznej, umożliwiającego systematyczne kształcenie, doszkalanie, w tym opracowanie indywidualnych ścieżek kariery.	Liczba przeszkolonych osób w kadrach organizacji działających w sferze społecznej – 140.	140 000,00 zł
SUMA			67 345 000,00 zł

3. System wdrażania

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem ponadkadencyjnym, określającym cele i programy działań na kilka lat oraz wymagającym ciągłej pracy nad aktualnością i podnoszeniem jakości realizacji zaplanowanych w nim zadań. Ważnym elementem decydującym o skuteczności realizacji jego założeń jest skuteczny i przemyślany system wdrażania. Proces ten jest złożonym przedsięwzięciem, które wymaga dobrego przygotowania informacyjnego i stałej komunikacji z otoczeniem opierającej się o pozyskiwanie obiektywnej informacji o jego przebiegu, skutkach i publicznym odbiorze.

Dla zagwarantowania, że postanowienia przyjęte w Strategii będą konsekwentnie realizowane, zapewnione zostaną warunki organizacyjne i instytucjonalne do ich wdrażania i weryfikacji.

Zarządzającym Strategią w imieniu gminy będzie Wójt Gminy Sitkówka-Nowiny przy pomocy Zespołu ds. Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, który powołany został stosownym Zarządzeniem Nr WG.8110.35.2014 Wójta Gminy Sitkówka-Nowiny z dnia 03.04.2014 r. W jego skład wchodzi 9 przedstawicieli lokalnej społeczności na czele z kierującym jego pracami Przewodniczącym - Kierownikiem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Zespół nadzoruje skuteczność i jakość realizacji dokumentu, a do jego zadań będzie należało w szczególności:

1. Przygotowywanie rocznych sprawozdań z realizacji Strategii.
2. Przedkładanie Radzie Gminy propozycji zmian w treści dokumentu.
3. Zapoznanie się z uwagami Rady Gminy dotyczącymi rocznego sprawozdania z realizacji Strategii.
4. Opiniowanie wniosków przedkładanych przez Partnerów Projektów dotyczących zaplanowanych i realizowanych zadań i konkretnych projektów.
5. Ewaluację Strategii.
6. Opracowanie regulaminu prac Zespołu i podejmowanie decyzji odnośnie jego zmian.
7. Inne określone w Regulaminie i mające znaczenie dla realizacji Strategii.

Uczestnictwo w pracach Zespołu ma charakter społeczny i za udział w nich nie przysługuje wynagrodzenie. Zespół spotyka się nie rzadziej niż raz w roku. Decyzje podejmowane są w ramach Zespołu, o ile to możliwe w ramach konsensusu. Szczegółowy tryb podejmowania decyzji zostanie zaproponowany w Regulaminie Zespołu.

4. Sposoby monitorowania, ewaluacji i komunikacji społecznej

Prawidłowe wykonywanie przez aparat zarządzający funkcji planowania, organizowania i motywowania nie zapewni realizacji założonych celów bez funkcji kontroli.

Kluczowe znaczenie dla oceny podejmowanych działań ma ich monitoring. Funkcję instytucji monitorującej wdrażania Strategii pełni Rada Gminy Sitkówka-Nowiny. Co najmniej raz w roku przed sesją absolutoryjną będą analizowane postępy w realizacji dokumentu. Rada Gminy jako instytucja kontrolna i uchwałodawcza ma za zadanie:

1. Akceptację rocznych sprawozdań z realizacji Strategii przygotowanych przez Zespół ds. Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, w szczególności osiągnięcia celów strategicznych i operacyjnych.
2. Analizowanie i zatwierdzanie wniosków o zmianę treści dokumentu strategicznego.
3. Aktualizację Strategii.
4. Uwzględnienie zadań zaplanowanych do realizacji przy przyjmowaniu budżetu gminy oraz wieloletnich planów inwestycyjnych lub innych dokumentów strategicznych o znaczeniu lokalnym.

Monitoring stanowi zbiór czynności kontrolnych polegających na porównaniu stanów rzeczywistych z danymi, orzekaniu o ich odchyleniach i formułowaniu zaleceń minimalizujących te odchylenia. Monitorowanie można zdefiniować jako proces systematycznego zbierania oraz analizowania ilościowych i jakościowych informacji na temat wdrażanych projektów i realizacji całego programu w aspekcie finansowym i rzeczowym, mającym na celu zapewnienie zgodności realizacji projektów z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami programu. Metodologia prowadzenia działań monitorujących opiera się na sprawozdaniach, wizytach na miejscu realizacji projektów, raportach z realizacji założonych zadań.

Ewaluacja ma na celu poprawę jakości, skuteczności i spójności realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w odniesieniu do konkretnych problemów społecznych z jednoczesnym uwzględnieniem celu głównego dokumentu i właściwego prawodawstwa lokalnego, krajowego i wspólnotowego.

Rada Gminy oceniając realizację Strategii będzie brała pod uwagę następujące pięć kryteriów:

1. **Skuteczność** – kryterium, które pozwala sprecyzować do jakiego stopnia cele strategiczne i operacyjne zdefiniowane na etapie planowania zostały osiągnięte.
2. **Efektywność** – kryterium, które pozwala ocenić poziom „ekonomiczności” dokumentu.
3. **Użyteczność** – kryterium pozwalające ocenić, do jakiego stopnia oddziaływanie Strategii odpowiada potrzebom grup docelowych.
4. **Trafność** – kryterium pozwalające ocenić, do jakiego stopnia cele Strategii odpowiadają zidentyfikowanym problemom społecznym.
5. **Trwałość** – kryterium pozwalające ocenić na ile można się spodziewać, że pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem dokumentu będą trwać po jego zakończeniu.

Sprawozdania z oceny realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych powinny być sporządzane zgodnie z zaleceniami Rady Gminy oraz instytucji przyznających dofinansowanie projektów przewidzianych we wdrażaniu planu strategicznego. Podmiotem odpowiedzialnym za ewaluację jest Zespół ds. Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

W celu sprawnego wdrożenia zapisów Strategii ważne jest, aby umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji. W związku z tym, władze samorządowe muszą znaleźć skuteczną metodę komunikacji społecznej, czyli przekazywania danych do otoczenia. Ma ona zapewnić powszechny dostęp do bieżących informacji na temat prowadzonych przedsięwzięć, o zakresie i wymiarze pomocy pozyskanej zewnętrznej dla poszczególnych projektów oraz rezultatach działań na poziomie konkretnych obszarów problemowych oraz całej gminy.

Celem działań związanych z promocją Strategii jest dotarcie do jak najszerszej grupy beneficjentów – mieszkańców, organizacji pozarządowych i przedsiębiorców, a także instytucji publicznych mogących stać się partnerami w realizacji określonych zadań.

Współpraca pomiędzy Partnerami Strategii ma na celu:

- wykorzystanie potencjału organizacji oraz społeczności lokalnej poprzez skoordynowanie działań w ramach kilku spójnych projektów,
- optymalne wykorzystanie kompetencji i zasobów będących w dyspozycji gminy, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców,
- wsparcie innowacyjności proponowanych rozwiązań, wyrażających się zastosowaniem nowych podejść do kluczowych problemów społecznych.

Obszarami działań w zakresie komunikacji społecznej Zespołu ds. Strategii RPS to :

- 1) możliwość wnioskowania zmian zapisów Strategii przed jej uchwaleniem,
- 2) informacja o postępach wdrażania Strategii,
- 3) współpraca z mediami – podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach lokalnych,
- 4) informacje zamieszczane na stronie internetowej gminy.

Zakończenie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sitkówka-Nowiny jest jednym z podstawowych narzędzi realizacji lokalnej polityki społecznej. Dokument precyzuje zadania samorządu gminnego w zakresie zidentyfikowanych i najważniejszych problemów społecznych oraz nakreśla pożądane kierunki ich przeciwdziałania. Jako wieloletni plan strategiczny, będzie wymagał uszczegółowienia i aktualizacji w trakcie okresu wdrożeniowego. Zakłada realizację wielu powiązanych ze sobą zadań skierowanych do konkretnych grup odbiorców. Niektóre z nich mogą być realizowane samodzielnie przez samorząd lokalny, inne w partnerstwie, ale wszystkie stanowią zwartą konstrukcję do osiągnięcia głównego celu jakim jest *zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia rozwiązującego i przeciwdziałającego problemom społecznym występującym na terenie Gminy Sitkówka-Nowiny*.

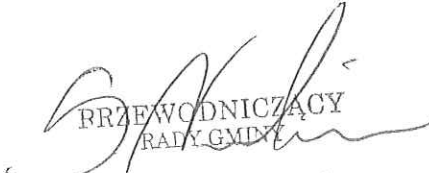
Spis tabel

Tabela 1. Ludność według ekonomicznych grup wieku w % do ogółu ludności w Gminie Sitkówka-Nowiny na tle innych jednostek terytorialnych w 2012 r.	10
Tabela 2. Ruch naturalny ludności w Gminie Sitkówka-Nowiny w latach 2007-2012.	10
Tabela 3. Współczynnik skolaryzacji brutto w Gminie Sitkówka-Nowiny na tle innych jednostek terytorialnych w 2012 r.	11
Tabela 4. Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w Gminie Sitkówka-Nowiny na tle innych jednostek terytorialnych w 2012 r.	12
Tabela 5. Stan zatrudnienia GOPS-u w Sitkówce-Nowinach w 2013 r.	15
Tabela 6. Charakterystyka przyznanych przez GOPS świadczeń pieniężnych i rzeczowych w latach 2012-2013.	16
Tabela 7. Dodatki mieszkaniowe przyznane w Gminie Sitkówka-Nowiny w latach 2009-2012.	18
Tabela 8. Powody przyznania pomocy społecznej w Gminie Sitkówka-Nowiny w latach 2010-2013.	23
Tabela 9. Ocena sfer wpływających na warunki życia w Gminie Sitkówka-Nowiny.	27
Tabela 10. Zadania wpisane do realizacji w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020.	34
Tabela 11. Priorytetowe zadania na lata 2014-2020 wraz ze wskaźnikami oraz kosztami ich realizacji.	40

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba ludności Gminy Sitkówka-Nowiny w latach 2007-2012.	9
Wykres 2. Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym na terenie Gminy Sitkówka-Nowiny w latach 2007-2012.	12
Wykres 3. Jednostki wpisane do rejestru REGON wg sekcji PKD 2007 funkcjonujące w 2012 r. na terenie gminy Sitkówka-Nowiny.	13
Wykres 4. Wydatki na poszczególne zadania GOPS w Sitkówce-Nowinach w 2013 r.	14
Wykres 5. Udział % osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem Gminy Sitkówka-Nowiny w latach 2008-2012.	17

Wykres 6. Udział % osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem Gminy Sitkówka-Nowiny na tle innych jednostek terytorialnych w 2012 r.	17
Wykres 7. Wydatki Gminy Sitkówka-Nowiny na pomoc społeczną i pozostałe zadania z zakresu polityki społecznej przypadające na 1 mieszkańca w latach 2008-2012.	17
Wykres 8. Mieszkania wyposażone w instalacje w Gminie Sitkówka-Nowiny w latach 2009-2012.....	18
Wykres 9. Porady lekarskie udzielone mieszkańcom Gminy Sitkówka-Nowiny w latach 2008-2012.....	19
Wykres 10. Liczba osób korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z podziałem na miejscowości gminy w 2013 r.	25
Wykres 11. Ocena najważniejszych powodów trudnej sytuacji życiowej rodzin w Gminie Sitkówka-Nowiny.....	28

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Sebastian Nowackiewicz